

UDKAST

Forslag til Brintaccelerationslov

Anvendelsesområde

§ 1. Denne lov finder anvendelse på et brintransmissionssystem fra Esbjerg til den tyske grænse med forbindelse til det tyske brintransmissionssystem.

Byggelinjer, forbud og overtagelse af arealer m.v.

§ 2. Energinet kan pålægge byggelinjer, når det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af anlægget nævnt i § 1.

Stk. 2. Byggelinjer efter stk. 1 kan pålægges for en periode af højst 10 år. Byggelinjepålægget kan ved et nyt pålæg forlænges en gang med op til 10 år.

Stk. 3. På arealer, der ligger inden for en byggelinje, må der ikke uden tilladelse fra Energinet opføres ny bebyggelse eller tilbygning til eksisterende bebyggelse, foretages væsentlige forandringer i eksisterende bebyggelse, genopføres nedbrændt eller nedrevet bebyggelse, eller etableres andre anlæg og indretninger af blivende art.

§ 3. Energinet skal offentliggøre byggelinjepålæg efter § 2. Energinet skal endvidere sende meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af pålægget, og hvis adkomst fremgår af tingbogen.

Stk. 2. Klage over pålæg af byggelinjer kan ske til klima-, energi- og forsyningsministeren senest fire uger efter, at meddelelsen er kommet frem til den pågældende. Ministeren kan se bort fra en fristoverskridelse, hvis særlige omstændigheder taler for det.

Stk. 3. Når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, skal byggelinjepålægget tinglyses med angivelse af hjemmel.

Stk. 4. Klage over en afgørelse om byggelinjepålæg har ikke opsættende virkning, medmindre klima-, energi- og forsyningsministeren bestemmer andet.

Stk. 5. Et byggelinjepålæg skal respekteres af enhver indehaver af rettigheder over berørte ejendomme fra datoen for pålæggets offentliggørelse, uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet.

Stk. 6. Inden byggearbejde iværksættes på en ejendom, hvorpå der er pålagt byggelinjer efter § 2, skal bygherren indhente oplysning hos Energinet

UDKAST

om, hvorvidt arbejdets udførelse vil komme i strid med byggelinjepålægget.

§ 4. Energinet kan, forud for et eventuelt pålæg af byggelinjer efter § 2, nedlægge forbud mod, at der på en ejendom, der berøres af planlægningen af anlægget nævnt i § 1, foretages de foranstaltninger, der er nævnt i § 2, stk. 3.

Stk. 2. Et forbud efter stk. 1 kan kun nedlægges for en periode af et år og kan ikke nedlægges mere end en gang.

Stk. 3. Inden en kommunalbestyrelse giver tilladelse til byggeri eller andre retlige eller fysiske foranstaltninger på ejendomme, der ikke er pålagt byggelinjer, men som berøres af planlægningen af anlægget nævnt i § 1, skal kommunalbestyrelsen give Energinet oplysning herom. Hvis Energinet ikke inden to måneder efter at have modtaget en sådan oplysning nedlægger forbud efter stk. 1, kan tilladelsen gives.

Stk. 4. Energinet skal offentliggøre forbud efter stk. 1. Energinet skal endvidere sende meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af forbuddet, og hvis adkomst fremgår af tingbogen.

Stk. 5. Klage over forbud kan ske til klima-, energi- og forsyningsministeren senest fire uger efter, at meddelelsen er kommet frem til den pågældende. Ministeren kan se bort fra en fristoverskridelse, hvis særlige omstændigheder taler for det.

Stk. 6. Klage over en afgørelse om forbud har ikke opsættende virkning, medmindre klima-, energi- og forsyningsministeren bestemmer andet.

Stk. 7. Et forbud efter stk. 1 skal respekteres af enhver indehaver af rettigheder over berørte ejendomme fra datoen for forbuddets offentliggørelse, uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet.

§ 5. Energinet kan efter anmodning fra ejeren overtage et areal mod erstatning, hvis arealet er pålagt byggelinjer efter § 2, og ejeren afskæres fra en udnyttelse, der er økonomisk rimelig og forsvarlig under hensyn til arealets beliggenhed og øvrige beskaffenhed, og som svarer til den udnyttelse, der finder sted af andre tilgrænsende og omliggende arealer.

Stk. 2. Energinet kan efter anmodning fra ejeren mod erstatning overtage et areal, der i ikke uvæsentligt omfang er pålagt byggelinjer efter § 2, når byggelinjerne hindrer afhændelse af arealet på normale vilkår, og ejeren af særlige personlige grunde ønsker at afstå arealet før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation.

Stk. 3. Udgør det areal, der er pålagt byggelinjer, kun en del af en ejendom, kan ejeren kræve hele ejendommen overtaget af Energinet, hvis den

UDKAST

tilbageblivende del af ejendommen bliver så lille eller af en sådan beskaffenhed, at det ikke skønnes hensigtsmæssigt, at den bevares som en selvstændig ejendom, eller hvis det skønnes, at ejendommen ikke kan udnyttes på en rimelig måde. Tilsvarende gælder, hvis byggelinjepålægget hindrer afhændelse af hele ejendommen på normale vilkår i de situationer, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 4. Afslår Energinet ejerens anmodning efter stk. 1-3, eller kan der ikke opnås enighed om erstatningens størrelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 5. Ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 4 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

§ 6. Energinet kan efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af anlægget nævnt i § 1, før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår.

Stk. 2. Afslår Energinet ejerens anmodning efter stk. 1, eller kan der ikke opnås enighed om prisen for ejendommens overtagelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 3. Ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 2 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

Fravigelse af anden lovgivning

§ 7. Afgørelser vedrørende projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1, som træffes efter lov om naturbeskyttelse, lov om skove eller museumsloven samt regler udstedt i medfør af disse love, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Afgørelser nævnt i stk. 1 truffet af kommunalbestyrelsen kan påklages af Energinet til klima-, energi- og forsyningsministeren.

Stk. 3. Afgørelser nævnt i stk. 1 truffet af andre myndigheder end kommunalbestyrelsen kan påklages af Energinet efter bestemmelserne herom i de pågældende love og regler.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte at overtage en anden myndigheds beføjelser efter love og regler nævnt i stk. 1 i en nærmere bestemt sag, der vedrører projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1.

UDKAST

Stk. 5. De kommunale tilsynsmyndigheder fører ikke tilsyn med kommunalbestyrelsens afgørelser omfattet af stk. 1.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan til brug for behandlingen af sager efter stk. 2 og 4 pålægge kommunalbestyrelsen at tilvejebringe oplysninger til brug for en vurdering af forhold, der reguleres i love og regler nævnt i stk. 1, inden for den pågældende kommune. Ministeren kan herunder pålægge, at oplysningerne skal afgives i en bestemt form.

Adgang til forundersøgelser m.v.

§ 8. Energinet har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til en privat ejendom med henblik på at foretage sådanne undersøgelser af udendørsarealer, som Energinet skønner nødvendige for projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1. Energinet kan under samme betingelser lade foretage arkæologiske forundersøgelser.

Stk. 2. Energinet skal underrette de berørte ejere og brugere mindst 14 dage før gennemførelsen af forundersøgelser efter stk. 1, 1. pkt., og mindst 28 dage før gennemførelsen af arkæologiske forundersøgelser efter stk. 1, 2. pkt. Hvis dette ikke er muligt, skal oplysning om forundersøgelser og arkæologiske forundersøgelser offentliggøres i lokale medier el.lign.

Stk. 3. Tab forvoldt ved skade eller ulempe i forbindelse med forundersøgelser og arkæologiske forundersøgelser efter stk. 1, skal erstattes af Energinet. Ved uenighed mellem skadelidte og Energinet om erstatningens størrelse fastsættes denne efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Ekspropriation m.v.

§ 9. Energinet kan, når det er nødvendigt af hensyn til projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1, iværksætte ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 2. Ekspropriation i henhold til stk. 1 gennemføres efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 3. Ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 2 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

§ 10. I tilfælde, hvor Energinet til brug for en aktivitet som omhandlet i § 9 har erhvervet de nødvendige rettigheder over et areal ved aftale, kan uenighed om erstatning herfor påkendes af ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation

UDKAST

vedrørende fast ejendom. Bestemmelserne i §§ 17 og 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom finder anvendelse. Ved erstatningsfastsættelsen finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

Klageadgang

§ 11. Klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser efter denne lov samt ministerens afgørelser nævnt i lovens § 7 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Afgørelser efter denne lov samt afgørelser nævnt i lovens § 7 truffet af en myndighed, til hvilken klima-, energi- og forsyningsministeren har delegeret en beføjelse, kan ikke påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed.

Domstolsprøvelse

§ 12. Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter denne lov samt afgørelser nævnt i lovens § 7 skal være anlagt inden seks måneder efter, at afgørelsen er meddelt adressaten eller offentliggjort.

Stk. 2. Ved søgsmål om miljøforhold, der er omfattet af denne lov, skal retten påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter.

Straffebestemmelser

§ 13. Den, der forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som er foretaget i forbindelse med forundersøgelser og arkæologiske forundersøgelser efter § 8, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Ikrafttræden

§ 14. Loven træder i kraft den 1. januar 2026.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning
2.	Baggrund
3.	Lovforslagets hovedpunkter
3.1.	Fravigelse af anden lovgivning
3.1.1.	Gældende ret
3.1.2.	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og foreslåede ordning
3.2.	Adgang til forundersøgelser
3.2.1.	Gældende ret
3.2.2.	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og foreslåede ordning
3.3.	Pålæg af byggelinjer og mulighed for overtagelse af arealer
3.3.1.	Gældende ret
3.3.2.	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og foreslåede ordning
3.4.	Ekspropriation
3.4.1.	Gældende ret
3.4.2.	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og foreslåede ordning
4.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

UDKAST

6.	Administrative konsekvenser for borgerne
7.	Klimamæssige konsekvenser
8.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9.	Forholdet til EU-retten
10.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11.	Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen ønsker med lovforslaget at muliggøre brug af en række værktøjer, der kan bidrage til en kortere og mere robust tidsplan for etableringen af et brinttransmissionssystem fra Esbjerg til den tyske grænse. Lovforslaget indeholder følgende bestemmelser, som bl.a. skal sikre Energinets adgang til arealer samt optimering af myndighedsprocesserne. Der forventes desuden fremsat en anlægslov for projektet med ikrafttrædelse den 1. januar 2028.

Det foreslås for det første, at Energinet får mulighed for at pålægge byggeplaner, inden for hvilke der ikke uden Energinets tilladelse kan opføres ny bebyggelse m.v. Herudover foreslås det at give Energinet mulighed for forud for pålæg af byggeplaner at nedlægge foreløbigt forbud mod opførelse af ny bebyggelse m.v., på ejendomme, der berøres af planlægningen.

I den forbindelse foreslås det, at ejere af arealer, som er pålagt byggeplaner, eller som berøres særligt indgribende af aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af anlægget, under visse betingelser skal have mulighed for at kræve arealet overtaget af Energinet mod erstatning.

For det andet foreslås der en bred hjemmel for Energinet til at gennemføre de nødvendige forundersøgelser, herunder forundersøgelser, som vil være nødvendige i forbindelse med etablering af erstatningsbiotoper, herunder erstatningsdiger, og klimarelaterede afværgeforanstaltninger.

Herudover foreslås det, at der medtages en bred ekspropriationshjemmel med særligt sigte på at kunne erhverve rettigheder over arealer, herunder midlertidig rådighed, før gennemførelsen af ekspropriation til selve brinttransmissionssystemet ved anlægsloven, hvis dette skulle vise sig nødvendigt for projekteringen og forberedelsen af anlægsfasen. Det kan særligt

UDKAST

blive relevant, såfremt det af tidsmæssige grunde vurderes nødvendigt at udføre arkæologiske udgravninger eller etablere erstatningsbiotoper, herunder erstatningsdiger, før anlægsloven træder i kraft.

Endvidere foreslås det, at klageadgangen afskæres i forhold til en række tilladelser, dispensationer m.v., som Energinet forventeligt skal indhente efter anden lovgivning i forbindelse med de nødvendige forundersøgelser og senere anlægsetablering – dog således, at Energinet bibeholder en klageadgang. Det foreslås desuden, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte at overtage andre myndigheders beføjelser efter samme love i enkeltsager (call-in) under hensyn til fremdriften i projektet.

Endelig foreslås en søgsmålsfrist på seks måneder for afgørelser efter loven.

Lovforslaget muliggør alene anvendelse af de beskrevne værktøjer under overholdelse af alle i øvrigt gældende krav til projektet. Særligt bemærkes, at lovforslaget ikke indebærer nogen godkendelse af projektet, eller fravigelse af krav herom. Projektet, og anvendelse af de ved forslaget muliggjorte værktøjer i den forbindelse, vil derfor skulle gennemføres under forudsætning af, og inden for rammerne fastsat ved, den påkrævede godkendelse af projektet efter § 4 i lov om Energinet, jf. love nr. 271 af 9. marts 2023. Energinet har modtaget en sådan godkendelse den [DATO].

2. Baggrund

Grøn brint og grønne brændstoffer i form af Power-to-X (PtX) spiller en central rolle i omstillingen til en fossilfri fremtid og kan understøtte EU's mål om klimaneutralitet senest i 2050. PtX og produktionen af grøn brint, baseret på strøm fra vedvarende energikilder, kan bidrage til CO₂-reduktioner, forsyningssikkerhed i Europa og nye grønne arbejdspladser. PtX er også en vigtig brik i udviklingen af nye grønne erhvervs- og eksportmuligheder for Danmark, hvor der særligt fra tysk side er interesse for at aftage grøn dansk brint understøttet af brintinfrastruktur. Dette skyldes bl.a. krav i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder, (herefter VEIII-direktivet), om, at 42 % af det samlede brintforbrug i industrien i EU skal være baseret på grøn brint i 2030.

Regeringen, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Det Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet har den 22. maj 2023 indgået 1. delaftale om ejerskab og drift af fremtidens danske, rørbundne brintinfrastruktur. Af denne fremgår, at

UDKAST

Energinet skal etablere og drive det danske brinttransmissionssystem, hvoraf første fase består af et brinttransmissionssystem fra Esbjerg til den tyske grænse. Hensigten med den strækning af brintinfrastrukturen er at eksportere grøn brint produceret i Danmark til det tyske marked, herunder til tyske industrivirksomheder.

PtX-branchen har tilkendegivet, at det vil være økonomisk mest attraktivt, hvis brinttransmissionssystemet fra Esbjerg til den tyske grænse idriftsættes senest i 2030, grundet muligheden for at indgå aftaler om levering af brint til tyske partnere. Tyskland står foran en massiv industriomstilling væk fra fossil energi, og her er grøn brint en vigtig del af løsningen. Det forventes bl.a., at der i udbudsbetingelserne i flere af de tyske brintudbud vil være et krav om, at brintleverandører senest skal levere brint i 2030 for at kunne indgå og eventuelt vinde udbuddene.

Energinet opdaterede i 2024 det forventede tidspunkt for idriftsættelse af brinttransmissionssystemet fra 2028 til 2032 efter at have identificeret en række udfordringer i forbindelse med modning og projektering af projektet.

For at afhjælpe den væsentlige forsinkelse af projektet blev der den 6. februar 2025 indgået en politisk aftale om ”Brintinfrastruktur til Tyskland. Muliggørelse af Syvtallet” mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre og Alternativet.

Aftalen indeholder beslutning om at understøtte realiseringen af brintinfrastruktur mellem Danmark og Tyskland (”Syvtallet”) i 2030. Der skal således etableres et brinttransmissionssystem fra Esbjerg til den tyske grænse, og projektet består af nyetablering af brintrør fra Esbjerg til Vejen samt konvertering af et eksisterende metangasrør til transport af brint fra Vejen til den tyske grænse.

Der er tale om en meget stram tidsplan med betydelig risiko for forsinkelse, og Energinet har vurderet, at idriftsættelse inden udgangen af 2030 ikke vil være mulig, såfremt der opstår andet end helt uvæsentlige forsinkelser i de enkelte dele af projektet. Det vurderes derfor nødvendigt, at der vedtages en anlægslov for projektet med ikrafttrædelse i januar 2028, samt at der forinden, ved nærværende lovforslag, muliggøres en række tiltag, som allerede fra projektets indledende faser kan medvirke til at formindske risikoen for forsinkelse.

UDKAST

Klima-, energi- og forsyningsministeren har i forlængelse af den politiske aftale endvidere ved brev af 19. maj 2025 fastsat, at Energistyrelsen er miljøvurderingsmyndighed for projektet, jf. muligheden herfor i § 17, stk. 7, i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023, (herefter miljøvurderingsloven).

Arbejdet med projektering, etablering og senere drift af brinttransmissions-systemet vil hovedsageligt blive varetaget af Energinets helejede datterselskaber. Efter § 2, stk. 6, i lov om Energinet, kan Energinets datterselskaber dog ikke varetage myndighedslignende opgaver, som en række af beføjelserne foreslået muliggjort ved nærværende lovforslag må antages at kunne udgøre. Den konkrete vurdering af, hvorvidt der er tale om myndighedslignende opgaver, vil – i overensstemmelse med bemærkningerne til § 2, stk. 6, i lov om Energinet – blive foretaget af Energinet og fastlagt i koncerninstruksen, som skal forelægges klima-, energi- og forsyningsministeren til godkendelse, jf. lov om Energinet § 5, stk. 4. Henvvisninger i lovforslaget til »Energinet« skal i den forbindelse forstås som omfattende Energinets helejede datterselskaber, i det omfang den konkrete opgave vil skulle varetages af et datterselskab.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Fravigelse af anden lovgivning

3.1.1. Gældende ret

Gennemførelse af et anlægsprojekt af en størrelse som brinttransmissions-systemet vil som oftest forudsætte en række godkendelser, tilladelser og dispensationer efter plan-, natur-, miljø- og kulturlovgivningen m.v. Dette vil særligt være tilfældet i anlægsfasen, men også i projekteringsfasen kan de nødvendige forundersøgelser, f.eks. arkæologiske søgerender, kræve en række dispensationer m.v., hvis de skal gennemføres på beskyttede arealer.

Nedenfor beskrives en række af de dispensationer m.v., som det forventes, det vil blive aktuelt at indhente allerede i forbindelse med projekteringen af brinttransmissionssystemet, samt de gældende muligheder for at påklage afgørelser herom. Gennemgangen er ikke udtømmende, men omfatter de væsentligste dele af den regulering, der foreslås fraveget ved forslaget.

I kapitel 2 i lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 med senere ændringer (herefter naturbeskyttelsesloven) er der fastsat forbud mod tilstandsændringer af bl.a. naturtyperne naturlige søer, beskyttede vandløb, heder, moser, ferske enge og biologiske overdrev (såkaldte § 3-beskyttede naturtyper). Herudover indeholder kapitel 2 en

UDKAST

række forbud mod tilstandsændringer eller bebyggelse inden for forskellige beskyttelseslinjer, herunder strandbeskyttelseslinjen, sø- og å-beskyttelseslinjen, skovbyggelinjen, fortidsmindebyggelinjen og kirkebyggelinjen.

Naturbeskyttelseslovens kapitel 5 indeholder bl.a. bestemmelser om, at nærmere angivne arter ikke forsætligt må forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. I tilknytning hertil fremgår det, at yngle- eller rastoområder for de arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, ikke må beskadiges eller ødelægges.

Gennemførelse af forundersøgelser, der berører de nævnte arealer, beskyttelseslinjer eller naturtyper, vil herefter kræve dispensation. En sådan kan i visse tilfælde meddeles efter naturbeskyttelseslovens kapitel 10 af enten kommunalbestyrelsen, ministeren for grøn trepart eller Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. En dispensation kan eventuelt indeholde vilkår om eksempelvis afværgeforanstaltninger eller erstatningsbiotoper.

Efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6 kan fredningsnævnet gennemføre fredning af landarealer og ferske vande. En fredning kan omhandle bevaring af den nuværende tilstand eller tilvejebringelse af en bestemt tilstand, der herefter skal bevares, samt indeholde påbud og forbud vedrørende arealernes anvendelse. Fredningsnævnet kan efter samme kapitel meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride imod fredningens formål.

Efter kapitel 12 i naturbeskyttelsesloven kan en række afgørelser efter loven påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Herudover er fastsat en række øvrige regler om adgangen til at påklage afgørelser efter loven, herunder om klageberettigelse, klagefrist, opsættende virkning og forbud mod udnyttelse af en meddelt tilladelse før klagefristens udløb m.v.

Kapitel 3 i lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023 med senere ændringer (herefter skovloven) fastsætter regler om anvendelsen af fredskovspligtige arealer, herunder om pligt til at holde arealet bevokset med træer og begrænsninger i adgangen til at foretage hugst. I skovlovens kapitel 4 fastsættes endvidere regler om beskyttelse af skovnaturtyper og levesteder for arter, herunder om at bevaringsværdige egekrat og ydre skovbryn af løvtræer og buske på fredskovspligtige arealer skal bevares, og at søer, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, fordi de er mindre end de deri fastsatte størrelsesgrænser, ikke må ændres.

UDKAST

Efter skovlovens kapitel 7 kan Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i visse tilfælde dispensere fra disse bestemmelser. Styrelsen kan i den forbindelse fastsætte vilkår, herunder bl.a. om erstatningsskov.

Efter kapitel 9 i skovloven kan en række afgørelser efter loven påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Kapitlet indeholder herudover en række øvrige regler om adgangen til at påklage afgørelser efter loven, herunder om klageberettigelse, klagefrist, opsættende virkning og forbud mod udnyttelse af en meddelt tilladelse før klagefristens udløb m.v.

Museumsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 med senere ændringer, fastsætter i kapitel 8 a forbud mod tilstandsændring af sten- og jorddiger og af fortidsminder. Efter samme kapitel kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde dispensere fra forbuddet mod tilstandsændringer af sten- og jorddiger. Ved dispensation kan der bl.a. stilles vilkår om, at der etableres erstatningsdiger. For så vidt angår fortidsminder kan kulturministeren i særlige tilfælde dispensere fra forbuddet mod tilstandsændringer. Ministeren kan i den forbindelse stille vilkår, herunder om, at der for ansøgerens regning skal udføres en arkæologisk undersøgelse.

Kapitel 8 a i museumsloven indeholder endvidere regler om, at visse afgørelser efter kapitlet kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Herudover er fastsat en række øvrige regler om adgangen til at påklage afgørelser efter kapitlet, herunder om klageberettigelse, klagefrist, opsættende virkning og forbud mod udnyttelse af en meddelt tilladelse før klagefristens udløb m.v.

Efter kapitel VI i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024 (herefter kommunestyrelsesloven), fører Ankestyrelsen tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Indenrigs- og Sundhedsministeriet er øverste tilsynsmyndighed. Ankestyrelsens tilsyn viger, i det omfang særlige klage- eller tilsynsmyndigheder kan tage stilling til den pågældende sag, jf. kommunestyrelseslovens § 48, stk. 3. De kommunale tilsynsmyndigheder har derfor ikke kompetence til at føre tilsyn for så vidt angår de sager, der kan påklages til f.eks. Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Anlægslove, som i Danmark traditionelt anvendes ved større statslige anlægsprojekter særligt på vej- og baneområdet, indeholder under hensyn til fremdriften i projekterne ofte bestemmelser om fravigelse af anden lovgivning, som den ovenfor beskrevne. Udover direkte undtagelser fra f.eks. krav om tilladelser og dispensationer, ses almindeligvis afskæring af den admi-

UDKAST

nistrative klageadgang og det kommunale tilsyn, samt hjemmel til, at ressortministeren kan beslutte at overtage en anden myndigheds beføjelser i enkeltsager, der vedrører projektet, f.eks. behandlingen af en konkret dispensationsanmodning fra anlægsmyndigheden (call-in).

3.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Tilladelser eller dispensationer meddelt til Energinet til brug for projekteringen og etableringen af brinttransmissionssystemet vil efter gældende lovgivning ofte kunne påklages administrativt i henhold til de fastlagte procedurer i den pågældende lovgivning. Klageberettiget vil ikke alene være Energinet som adressat for afgørelsen, men – afhængig af afgørelsesgrundlaget – også ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder, visse lokale og landsdækkende foreninger og organisationer samt enhver med individuel, væsentlig interesse i sagen. Klager over mange af de ovenfor beskrevne afgørelser vil endvidere som udgangspunkt have opsættende virkning. I det tilfælde, at rekursinstansen finder grundlag for at hjemvise en afgørelse, vil myndigheden desuden efter praksis være nødsaget til at meddele afgørelse om standsning af pågående arbejde. Videre arbejde med forundersøgelser eller etablering vil herefter skulle afvente, at myndigheden genbehandler sagen. De gældende klageadgange kan derfor indebære betydelige risici og usikkerheder for projektet i form af forsinkelse og fordyrelse.

Det foreslås derfor, at afgørelser vedrørende projekteringen og etableringen af brinttransmissionssystemet, som træffes efter naturbeskyttelsesloven, skovloven og museumsloven samt regler udstedt i medfør af disse love, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed, samt at de kommunale tilsynsmyndigheder ikke fører tilsyn med kommunalbestyrelsens afgørelser, og herunder kommunalbestyrelsens tilsynspligt, på områderne. Der vil fortsat være mulighed for at indbringe afgørelserne for domstolene. Dog foreslås det, at der skal gælde en frist herfor på seks måneder af hensyn til projektets fremdrift, jf. den foreslåede § 12. Der vil desuden være almindelig adgang til at klage til Folketingets Ombudsmand, hvilket ikke har opsættende virkning.

Under hensyn til realiseringen af brinttransmissionssystemet foreslås det som en undtagelse til ovenstående, at Energinet kan påklage de omfattede afgørelser efter de almindelige regler i de pågældende love. Det kan bl.a. være relevant, hvis Energinet får afslag på en dispensation eller pålægges vilkår for en sådan, som kan medføre forsinkelser. Særligt for så vidt angår kommunalbestyrelsernes afgørelser foreslås det, at Energinet kan påklage

UDKAST

disse til klima-, energi- og forsyningsministeren. Ministeren vil som øverste ansvarlig for projektet have en konkret viden om rammerne for det samlede projekt, som vil kunne inddrages ved stillingtagen til konkrete klagesager.

Af samme grund foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte at overtage andre myndigheders beføjelser efter naturbeskyttelsesloven, skovloven og museumsloven i bestemte enkeltsager, der vedrører projekteringen og etableringen af brinttransmissionssystemet (call-in). Bestemmelsen kan også være relevant, hvis en myndighed ikke træffer afgørelse i en sag, der er af væsentlig betydning for fremdriften i projektet, herunder muligheden for at gennemføre afgørende forundersøgelser.

De foreslåede bestemmelser ændrer ikke ved, at de omfattede afgørelser som hidtil skal træffes efter reglerne i naturbeskyttelsesloven, skovloven og museumsloven. De krav og betingelser, som gælder for tilladelser og dispensationer m.v. efter disse love, vil således fortsat være gældende. Dette gælder både for andre myndigheders afgørelser, samt hvor klima-, energi- og forsyningsministeren træffer afgørelse i en klage- eller call-in sag. Hvor bestemmelserne i de nævnte love indeholder skønsmæssige beføjelser, og hvor der efter disse kan tages hensyn til en ansøgers, en bygherres eller en samfundsmæssig interesse i et givent projekt, er det den generelle vurdering, at hensynet til projektet kan indgå med betydelig vægt.

De foreslåede bestemmelser vil finde anvendelse for sager vedrørende såvel projekteringen som etableringen af brinttransmissionssystemet, dvs. i hele perioden frem mod samlet fuld idriftsættelse af anlægget. Det forventes dog, at der ved den anlægslov, som påtænkes vedtaget for brinttransmissionssystemet, vil være behov for at fastsætte yderligere fravigelser fra anden lovgivning, tilsvarende hvad der ses i andre anlægslove. De foreslåede bestemmelser er derfor særligt rettet imod det mere begrænsede behov for fravigelser i projekteringsfasen. Idet der i denne fase primært vil være tale om gennemførelse af diverse forundersøgelser, hvis udstrækning vil være begrænset, og hvor indgrebene som udgangspunkt alene vil have midlertidig karakter, vurderes antallet af borgere og organisationer m.v., som berøres af de foreslåede fravigelser i projekteringsfasen at være relativt beskedent.

Efter samlet fuld idriftsættelse af anlægget vil de foreslåede bestemmelser ikke længere finde anvendelse. Eventuelle senere behov for f.eks. dispensationer efter de nævnte love, vil skulle træffes og vil kunne påklages efter de almindelige regler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil.

3.2. Adgang til forundersøgelser

3.2.1. Gældende ret

Det følger af § 3 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 386 af 13. april 2023 (herefter ekspropriationsprocesloven), at anlægsmyndigheden kan foretage de nødvendige forberedende opmålinger, nivellementer og andre tekniske forarbejder og undersøgelser, når der i lovgivningen er hjemmel til ekspropriation. Under samme betingelser kan anlægsmyndigheden foretage arkæologiske forundersøgelser. De angivne undersøgelser skal varsles mindst 14 dage før gennemførelsen, dog mindst 28 dage for så vidt angår arkæologiske forundersøgelser. Forvoldes der skader ved arbejderne, fastsættes erstatning herfor efter ekspropriationsproceslovens regler om ekspropriationserstatningers fastsættelse. Den, der forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages i forbindelse med forarbejderne, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter straffeloven.

Efter § 55, stk. 1, i lov om gasforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1100 af 16. august 2023, (herefter gasforsyningsloven) kan klima-, energi- og forsyningsministeren til etablering og drift af de nødvendige transmissionssystemer, når almenvellet kræver det, tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Energinet har på dette grundlag adgang til at foretage de i ekspropriationsprocesloven angivne forundersøgelser m.v. i forbindelse med projekteringen og etableringen af brinttransmissionssystemet omfattet af forslaget.

3.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er afgørende for realiseringen af projektet inden for tidsplanen, at Energinet har adgang til at foretage alle nødvendige forundersøgelser uden at være afhængig af at skulle afvente en senere ekspropriation.

For at sikre, at der ikke med forsinkelse til følge kan rejses tvivl om omfanget af Energinets forundersøgelseradgang efter ekspropriationsproceslovens § 3, jf. gasforsyningslovens § 55, foreslås en nyaffattet, konkret afstemt bred hjemmel til foretagelse af forundersøgelser specifikt gældende for projekteringen og etableringen af brinttransmissionssystemet omfattet af forslaget. Herved sikres samtidig samlede og transparente retlige rammer omkring projektet.

UDKAST

Det foreslås bl.a., at forundersøgelsesadgangen omfatter alle typer af undersøgelser, som Energinet vurderer er nødvendige. Herudover foreslås det fastslået, at adgangen omfatter undersøgelser relateret til nødvendige supplerende foranstaltninger. Dette kan bl.a. være etablering af adgangsveje og oplagspladser, af erstatningsbiotoper, herunder erstatningsdiger, eller af klimarelaterede afværgeforanstaltninger, f.eks. udpegning af arealer til bortledning og nedsivning af vand.

Det foreslås endvidere, at det i bestemmelsen angives direkte, at adgangen til en privat ejendom kan ske uden retskendelse mod behørig legitimation.

Lignende bestemmelser om adgang til forundersøgelser, for så vidt angår retten til adgang uden retskendelse og undersøgelser relateret til etablering af klimarelaterede afværgeforanstaltninger, findes bl.a. i § 99 i lov om offentlige veje m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 435 af 24. april 2024 (herefter vejloven) og § 38 i jernbaneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1091 af 11. august 2023.

De foreslåede varslingsfrister, erstatningsregler og strafbestemmelser svarer til de gældende bestemmelser herom i ekspropriationsproceslovens § 3.

3.3. Pålæg af byggelinjer og mulighed for overtagelse af arealer

3.3.1. Gældende ret

Byggelinjer anvendes bl.a. på vej- og baneområdet til at sikre gennemførelsen af anlæg mod fordyrelser ved, i en afgrænset periode frem mod anlægsarbejdet, at begrænse grundejernes mulighed for at opføre ny bebyggelse inden for de pålagte byggelinjer.

Byggelinjer er som udgangspunkt erstatningsfri regulering. Hjemmel til byggelinjepålæg suppleres imidlertid ofte, bl.a. på vej- og baneområdet, af en ret for grundejere til at kræve, at anlægsmyndigheden overtager et areal, som er pålagt byggelinjer, hvis de f.eks. derved afskæres fra en rimelig udnyttelse af arealet.

Der er ikke hjemmel til pålæg af byggelinjer eller overtagelse i den forbindelse i gasforsyningsloven eller anden lovgivning relevant for nærværende projekt.

Det fremgår af visse love, herunder § 45 i vejloven og § 33 i jernbaneloven, og en række projekteringslove på Transportministeriets område, at der – ud over de ovennævnte tilfælde, hvor der er pålagt byggelinjer – efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde kan ske overtagelse af en ejendom, før tidspunktet for de ordinære ekspropriationer. Det er en betingelse, at

UDKAST

ejendommen berøres særligt indgribende af en projekterings- eller anlægsaktivitet i forbindelse med et projekt omfattet af de pågældende love, og at ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår.

Der er ikke i gasforsyningsloven eller anden lovgivning, som er relevant for nærværende projekt, hjemmel til, at en ejer af en ejendom, som forventes eksproprieret, kan begære denne overtaget på et tidligere tidspunkt end de ordinære ekspropriationer.

Energinet er, som statsejet infrastrukturselskab etableret ved lov, underlagt legalitetsprincippet og øvrige forvaltningsretlige krav og principper. Energinet kan alene varetage virksomhed, som ligger inden for Energinets formål, jf. § 2, stk. 1, i lov om Energinet, jf. lovbekendtgørelse nr. 271 af 9. marts 2023, og som Energinet derudover har hjemmel i enten § 2, stk. 2, i lov om Energinet eller relevant sektorlovgivning til at varetage. Energinet kan ikke afholde omkostninger til aktiviteter, som ikke er omfattet af eller har nødvendig tilknytning til virksomhed, som Energinet kan varetage. Omkostninger til arealerhvervelse skal derfor være et led i Energinets varetagelse af sine lovhjemlede opgaver og de retlige forpligtelser for Energinet, som følger heraf.

3.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at Energinet får bemyndigelse til at sikre de nødvendige arealer til brinttransmissionssystemet ved at kunne pålægge byggelinjer, udstede forbud og overtage arealer.

Muligheden for at pålægge byggelinjer vil sikre projektet mod fordyrelse, eller i yderste konsekvens umuliggørelse, og samtidig sikre de berørte grundejere mod senere krav om nedrivning af bygninger m.v., der eventuelt lige så godt kunne være placeret andre steder på ejendommen.

Hvis byggelinjer pålægges, vil de berørte grundejere ikke uden tilladelse fra Energinet kunne opføre ny bebyggelse eller andre indretninger af blivende art eller foretage væsentlige forandringer i eksisterende bebyggelse m.v. Et byggelinjepålæg vil være tidsbegrænset til højst 10 år, men der vil kunne træffes en ny beslutning om byggelinjepålæg i op til 10 år yderligere, hvis der er behov for at opretholde en pålagt byggelinje. Energinet vil ved et eventuelt pålæg eller forlængelse heraf konkret vurdere, om en varighed under 10 år vil være tilstrækkelig.

UDKAST

Tilsvarende på bl.a. på vej- og baneområdet foreslås det endvidere, at Energinet, forud for et eventuelt pålæg af byggelinjer, kan nedlægge forbud mod de samme forhold, som kan hindres ved byggelinjer. Et sådant forbud vil kun kunne nedlægges for en periode af et år og vil ikke kunne nedlægges mere end én gang.

For at sikre de berørte borgere og erhvervsvirksomheder en tilfredsstillende retsstilling foreslås samtidig, at disse i visse tilfælde kan kræve, at Energinet overtager arealer, som er pålagt byggelinjer, bl.a. hvis de derved afskæres fra en rimelig udnyttelse af arealerne.

Ud over overtagelse i forbindelse med pålæg af byggelinjer foreslås det, at der indsættes en bestemmelse svarende til bl.a. vej- og baneområdet, hvorefter Energinet efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde kan overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af anlægget nævnt i § 1, før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår.

Det foreslås, at hvis Energinet afslår ejerens anmodning, eller hvis der ikke kan opnås enighed om prisen for ejendommens overtagelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til ekspropriationsprocesloven.

De foreslåede bestemmelser om byggelinjer, forbud og overtagelse svarer i al væsentlighed til de bestemmelser om byggelinjer, forbud og overtagelse, der findes i vejloven og jernbaneloven.

For nærmere om byggelinjer, forbud og overtagelse henvises til lovforslagets §§ 2-6 og bemærkningerne hertil.

3.4. Ekspropriation

3.4.1. Gældende ret

Af grundlovens § 73, stk. 1, fremgår det, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet krævet det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Gasforsyningsloven finder også anvendelse på brint, jf. gasforsyningslovens § 2, stk. 1.

Det følger af gasforsyningslovens § 55, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren, når almenvellet kræver det, kan tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom til etablering og drift af de nødvendige transmissionssystemer, herunder klynger.

UDKAST

Ifølge gasforsyningslovens § 55, stk. 5, finder ekspropriation i henhold til bl.a. stk. 1 sted efter reglerne i ekspropriationsprocesloven.

Ekspropriationsprocesloven indeholder regler om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom for staten eller for koncessionerede selskaber, når der i lovgivningen er hjemlet ekspropriation til formålet.

Af kapitel 4 i ekspropriationsprocesloven fremgår bl.a., at når transportministeren har henvist ekspropriationsbegæringen til behandling ved en ekspropriationskommission, skal ekspropriationskommissionen afholde en besigtigelsesforretning på stedet, jf. § 12, stk. 1. Under besigtigelsesforretningen foretager kommissionen en almindelig prøvelse af det foreliggende projekt, jf. § 12. Hvis anlægsmyndigheden efter besigtigelsesforretningen ønsker at gennemføre projektet, træffer transportministeren beslutning om meddelelse af ekspropriationsbemyndigelse, medmindre beslutning herom er truffet før besigtigelsen, jf. ekspropriationsproceslovens § 14, stk. 1. Ekspropriationskommissionen afholder herefter ekspropriationsforretning.

For ekspropriationer efter ekspropriationsprocesloven foretager ekspropriationskommissionen derfor en tilbundsående prøvelse af, om den enkelte ekspropriation er nødvendig. Kravet om, at ekspropriationen skal være nødvendig, indebærer bl.a., at det almindelige proportionalitetsprincip skal være opfyldt. Tvangsmæssig afståelse af ejendom kan således ikke gennemføres, hvis det, der tilsigtes med ekspropriationen, kan gennemføres på en for grundejeren mindre indgribende måde.

De tilladelser i henhold til anden lovgivning, der er nødvendige for at gennemføre de foranstaltninger, der ønskes eksproprieret til, skal som udgangspunkt være til stede på tidspunktet for ekspropriationsbeslutningen. Dette kan f.eks. være tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven og plangrundlag efter planloven m.v. Det er anlægsmyndighedens ansvar at have indhentet de nødvendige tilladelser efter anden lovgivning, hvilket påses af ekspropriationskommissionen.

Der er ikke i gasforsyningsloven eller andre regler, der er relevante for nærværende projekt, hjemmel til, at spørgsmål om erstatningens størrelse ved frivillige aftaler på ekspropriationslignende vilkår kan indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom eller en anden administrativ instans.

3.4.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det forventes, at hovedparten af de ekspropriationer, der bliver nødvendige for etableringen af brinttransmissionssystemet, sker med den kommende anlægslov.

Ekspropriation til brug for brinttransmissionssystemet vil også kunne ske efter de gældende regler i gasforsyningsloven. I praksis vil dette dog vanskeligt kunne lade sig gøre, før den planlagte anlægslov er vedtaget, da de nødvendige tilladelser m.v. til projektet som helhed først forventes at blive givet med anlægsloven eller i perioden herefter, og betingelserne for ekspropriation efter de gældende regler og praksis formentlig ikke vil være opfyldt.

Der kan imidlertid opstå behov for, at Energinet kan erhverve arealer eller rettigheder over arealer allerede i projekteringsfasen, for at de nødvendige undersøgelser og forberedende foranstaltninger kan foretages. Dette vurderes særlig at kunne være relevant, hvis de arkæologiske forundersøgelser viser, at der skal foretages egentlige arkæologiske udgravninger, før der kan foretages anlægsarbejder på det pågældende areal. Det kan f.eks. også blive relevant, hvis de foretagne miljøvurderinger viser, at det er nødvendigt at etablere erstatningsbiotoper, herunder erstatningsdiger, forud for at en eksisterende beskyttet biotop påvirkes af anlægsarbejdet. Da det ikke er sikkert, at alle de nødvendige rettigheder kan erhverves ved frivillig aftale, kan der blive behov for ekspropriation.

Det foreslås derfor i lovens § 9 at indsætte en hjemmel til at foretage ekspropriation allerede i projekteringsfasen.

Ekspropriation vil efter grundlovens § 73 kun kunne ske, hvis det er nødvendigt af hensyn til almenvellet. Der vil derfor ikke kunne ske ekspropriation, hvis der ikke er en høj grad af sikkerhed for, at de foranstaltninger, der eksproprieres til, vil være nødvendige for at etablering af brinttransmissionssystemet kan fuldføres i 2030. Da tidsplanen for etableringen forudsætter, at etableringen kan påbegyndes umiddelbart efter vedtagelse af en anlægslov, kan det være nødvendigt at foretage visse foranstaltninger, som kræver ekspropriation, på et tidligere tidspunkt end det efter de gældende regler ville blive anset for nødvendigt. Ved vurderingen af nødvendigheden af en ekspropriation, vil der med lovforslaget skulle lægges betydelig vægt på hensynet til, at de nødvendige foranstaltninger til forberedelse af etableringen af brinttransmissionssystemet kan ske så tidligt, at der ikke skabes forsinkelser af selve etableringen.

UDKAST

Den foreslåede hjemmel vil derfor kunne anvendes, selv om de nødvendige tilladelser og dispensationer m.v. til etablering af selve anlægget, der efter gældende ret vil skulle foreligge, før der kan foretages ekspropriation, endnu ikke er givet, idet de først gives ved eller i forlængelse af anlægsloven.

Den foreslåede hjemmel til ekspropriation vil imidlertid ikke kunne bringes i anvendelse, før Energinet har indhentet de nødvendige tilladelser og dispensationer vedrørende de konkrete aktiviteter, som Energinet vil ekspropriere ret til at gennemføre på de konkret berørte ejendomme, eller der er opnået bindende forhåndstilsagn el.lign.

I visse tilfælde kan der opnås enighed mellem Energinet og en lodsejer om erhvervelse af en rettighed, men ikke om erstatningens størrelse.

Der kan f.eks. være tale om tilfælde, hvor der er indgået frivillig aftale på ekspropriationslignende vilkår om rettigheder over et areal i en begrænset periode, f.eks. til midlertidige foranstaltninger, og hvor erstatningen først kan opgøres senere, ved tilbagelevering af arealet. Der kan også være tale om tilfælde, hvor erstatningen kan opgøres umiddelbart i forbindelse med indgåelse af aftalen.

Det vurderes, at det er hensigtsmæssigt, at der skal være mulighed for at indbringe spørgsmålet om erstatning for en anden uvildig instans ud over domstolene. Hvis en sådan mulighed ikke findes, kan det afholde lodsejere fra at indgå frivillig aftale, særlig i de tilfælde, hvor erstatningen først kan fastsættes senere, og det kan derfor føre til flere egentlige ekspropriationer. Samtidig vurderes det, for at sikre et ensartet erstatningsniveau for frivillige aftaler og egentlige ekspropriationer, at det er mest hensigtsmæssigt, at erstatningen i disse tilfælde fastsættes af samme instans, som ville skulle tage stilling hertil, hvis erhvervelsen var sket ved ekspropriation.

Det foreslås derfor, at spørgsmålet om erstatning i sådanne tilfælde kan indbringes for en ekspropriationskommission nedsat efter ekspropriationsprocesloven.

Efter forslaget vil der derudover være adgang til at indbringe ekspropriationskommissionens afgørelse for en taksationskommission nedsat efter ekspropriationsprocesloven.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Staten

UDKAST

Lovforslaget vurderes at medføre økonomiske konsekvenser for staten.

Med lovforslaget foreslås mulighed for hjemtagelse af sagsbehandling på enkeltsager efter naturbeskyttelsesloven, skovloven og museumsloven ved brug af call-in. Myndighedsbehandling af disse sager varetages normalt af bl.a. kommunalbestyrelsen, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø eller kulturministeren og det vil derfor have både økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for staten, såfremt der gøres brug af call-in bestemmelsen.

Merudgifter i forbindelse med ressourcebehovet i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet finansieres via interne omprioriteringer under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets egen ramme.

Lovforslaget vurderes at ville medføre implementeringskonsekvenser for staten.

Lovforslaget indeholder bestemmelser, der giver Energinet en række værktøjer til at sikre, at brinttransmissionssystemet kan etableres inden for den fastlagte tidsplan. Enkelte af disse bestemmelser kan forventes at medføre en øget mængde opgaver i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, herunder Energistyrelsen.

Eksempler på opgaver som følge af lovforslaget kan være sagsbehandling af enkeltsager ved anvendelse af den foreslåede call-in bestemmelse og klagesagsbehandling vedr. byggelinjepålæg, forbud og afgørelser vedr. projektet truffet efter naturbeskyttelsesloven, skovloven og museumsloven.

Regioner

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for regionerne.

Kommuner

Ved brug af den foreslåede call-in bestemmelse på enkeltsager, som normalt behandles af kommunalbestyrelsen, vil arbejdsmængden i den enkelte kommune blive mindsket. I og med der vil være tale om relativt få enkeltsager, og idet klima-, energi- og forsyningsministeren til brug for behandlingen af indkaldte sager vil kunne pålægge kommunalbestyrelsen at tilvejebringe visse oplysninger, vil dette dog samlet set have en minimal påvirkning på den samlede arbejdsmængde i den enkelte kommune, og det forventes derfor ikke, at anvendelse af call-in bestemmelsen vil have økonomiske konsekvenser for de enkelte kommuner.

UDKAST

Forslaget om, at en kommunalbestyrelse skal informere Energinet, inden der gives tilladelse til byggeri m.v. på ejendomme, der berøres af planlægningen af anlægget, vurderes ligeledes alene at ville medføre meget begrænsede konsekvenser for kommunerne.

Det vurderes desuden, at lovforslaget er i overensstemmelse med de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget giver Energinet mulighed for at pålægge byggelinjer. Såfremt denne mulighed udnyttes, kan det have administrative konsekvenser for eventuelle virksomheder, der ønsker at gennemføre byggearbejde inden for byggelinjerne, idet dette først vil kunne iværksættes, efter der er indhentet oplysning hos Energinet om, hvorvidt arbejdet vil komme i strid med byggelinjepålægget, og efter at have opnået Energinets tilladelse hertil. De økonomiske konsekvenser forbundet med afslag på at kunne iværksætte byggearbejde, samt for eventuelle virksomheder, over for hvilke Energinet udnytter den foreslåede mulighed for at nedlægge forbud mod opførelse af ny bebyggelse m.v., vil være begrænsede, idet der forventeligt vil være tale om bebyggelse, der ellers senere ville kunne kræves nedrevet. Samtidig vil både virksomheder, hvis arealer pålægges byggelinjer, og hvis ejendom berøres særligt indgribende af projekteringen eller etableringen af anlægget, i visse særlige tilfælde kunne kræve, at Energinet overtage disse arealer og ejendomme mod erstatning. Dette vil kræve fremsendelse af en anmodning herom.

Lovforslaget vurderes potentielt at få økonomiske og administrative konsekvenser for Energinet. Energinet har den [DATO] modtaget godkendelse af projektet i henhold til § 4 i lov om Energinet. I medfør af godkendelsen finansieres Energinets anlægsomkostninger af den statslige låneramme (såkaldt "genudlån") afsat med den politiske aftale "*Brintinfrastruktur til Tyskland: Muliggørelse af Syvtallet*". Derudover tilvejebringer staten et statsligt driftstilskud, der skal finansiere Energinets udgifter med henblik på at bringe tariffene på niveau med Energinets forventninger til markedets betalingsvillighed, jf. den politiske aftale. Økonomiske og administrative konsekvenser for Energinet som følge af lovforslaget forventes dækket af den overordnede finansiering af projektet.

De økonomiske og administrative konsekvenser for Energinet vil afhænge af, hvorledes værktøjerne i de enkelte bestemmelser vil blive brugt i det videre arbejde med projektet. Energinet må f.eks. forventes at få en øget opgavemængde, såfremt den foreslåede mulighed for pålæg af byggelinjer

UDKAST

udnyttes. Herudover vil eventuelle anmodninger om tidligere overtagelse af arealer indebære behov for sagsbehandling ved Energinet, og kan desuden medføre øgede eller fremrykkede omkostninger, såfremt der er borgere, der får medhold i deres anmodning.

Samlet set vurderes det, at de administrative konsekvenser for erhvervslivet ikke vil overstige bagatelgrænsen på 4 mio. kr.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Såfremt lovforslagets bestemmelse, der giver Energinet mulighed for pålæg af byggelinjer, udmøntes i faktiske pålæg, kan det have administrative konsekvenser for borgere, der ønsker at gennemføre byggearbejde inden for byggelinjerne, idet dette først vil kunne iværksættes, efter der er indhentet oplysning hos Energinet om, hvorvidt arbejdet vil komme i strid med byggelinjepålægget, og efter at have opnået Energinets tilladelse her til.

Borgernes retsstilling forbedres, idet der indføres mulighed for i særlige tilfælde at anmode om tidligere overtagelse af en ejendom, der kan forventes eksproprieret, og idet der indføres mulighed for at få ekspropriationskommissionen til at tage stilling til erstatningens størrelse ved frivillige aftaler.

Lovforslaget afskærer adgangen til at påklage afgørelser vedrørende projektet, som træffes efter naturbeskyttelsesloven, skovloven og museumsloven, til anden administrativ myndighed, hvilket udgør en negativ administrativ konsekvens for borgere, der ellers ville være klageberettigede.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke i sig selv klimamæssige konsekvenser.

Etablering af et brintrør til transport af brint til Tyskland kan potentielt reducere CO₂-udledninger i Tyskland, såfremt den grønne danske brint fortrænger fossile brændstoffer.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke i sig selv miljø- og naturmæssige konsekvenser.

Med lovforslaget foreslås det, at afgørelser vedrørende projekteringen og etableringen af brintransmissionssystemet, som træffes efter bl.a. naturbeskyttelsesloven eller skovloven samt regler udstedt i medfør af disse love, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed af andre end Energinet. Endvidere foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte at overtage en anden myndigheds beføjelser efter samme love i en

UDKAST

nærmere bestemt sag, der vedrører projekteringen og etableringen af brint-transmissionssystemet (call-in).

De foreslåede bestemmelser ændrer ikke ved, at de omfattede afgørelser som hidtil skal træffes efter reglerne i naturbeskyttelsesloven og skovloven. De krav og betingelser, som gælder for tilladelser og dispensationer m.v. efter disse love, vil således fortsat være gældende. Dette gælder både for andre myndigheders afgørelser, og hvor klima-, energi- og forsyningsministeren træffer afgørelse i en klage- eller call-in sag. Hvor bestemmelserne i de nævnte love indeholder skønsmæssige beføjelser, og hvor der efter disse kan tages hensyn til en ansøgers, en bygherres eller en samfundsmæssig interesse i et givent projekt, er det dog den generelle vurdering, at hensynet til projektet kan indgå med betydelig vægt.

Der vil endvidere fortsat være mulighed for at indbringe de omfattede afgørelser for domstolene – dog med en frist på seks måneder – og almindelig adgang til at klage til Folketingets Ombudsmand.

9. Forholdet til EU-retten

EU er kontraherende part i Århus-konventionen af 25. juni 1998 om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet (herefter Århus-konventionen). Konventionen er gennemført i EU-retten ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/35/EF af 26. maj 2003 om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337 /EØF (det tidligere VVM-direktiv) og Rådets direktiv 96/61 /EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (det tidligere IPPC-direktiv), for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse.

Efter Århus-konventionens artikel 9, stk. 2, skal enhver part i konventionen inden for rammerne af dens nationale lovgivning sikre, at medlemmer af den berørte offentlighed, som har tilstrækkelig interesse, har adgang til ved en domstol og/eller et andet ved lov etableret uafhængigt og upartisk organ at få prøvet den materielle og processuelle lovlighed af enhver afgørelse, handling eller undladelse, der er omfattet af bestemmelserne i konventionens artikel 6. Hvad der udgør tilstrækkelig interesse, fastsættes i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler og i overensstemmelse med det mål at give den berørte offentlighed vid adgang til domstolsprøvelse inden for rammerne af konventionen. Ikke-statslige organisationer, der arbejder for at fremme miljøbeskyttelse, og som imødekommer

UDKAST

alle krav efter national lovgivning, anses for at have tilstrækkelig interesse, jf. også konventionens artikel 2, stk. 5.

Det følger af konventionens artikel 9, stk. 3, at medlemmer af offentligheden, der opfylder eventuelle kriterier i national ret, skal have adgang til administrative eller retslige procedurer for at anfægte private personers og offentlige myndigheders handlinger eller undladelser, der er i strid med nationale bestemmelser, der vedrører miljøet.

Efter Århus-konventionens artikel 9, stk. 4, må procedurer omfattet af bestemmelsens stk. 1-3 stille tilstrækkelige og effektive retsmidler til rådighed, inklusive foreløbige retsmidler, hvor dette findes passende, der skal være rimelige og retfærdige, betimelige og ikke uoverkommeligt dyre.

Processen ved danske domstole forudsættes at leve op til kravene i Århus-konventionen. Efter dansk praksis kan enhver, der har retlig interesse efter dansk rets almindelige regler, herunder også organisationer omfattet af Århus-konventionens artikel 2, stk. 5, således bl.a. indbringe spørgsmål om lovligheden af forvaltningsakter for de danske domstole. I lyset af EU-Domstolens dom af 13. februar 2014 i sag C-530/11, Kommissionen mod Storbritannien, præciseres i forslaget § 12, stk. 2, at retten ved søgsmål om forhold vedrørende miljøet, der er omfattet af loven, skal påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter. Forpligtelsen påhviler samtlige retsinstanser.

Med lovforslagets § 12 og øvrige nationale regler vurderes lovforslaget, herunder de foreslåede bestemmelser om afskæring af klageadgang, at leve op til Århus-konventionens regler om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

Lovforslaget indeholder i øvrigt ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 9. juli 2025 til den 21. august 2025 (43 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Alle landets kommuner, Accura Advokatpartnerselskab, ADB (Association Dansk Biobrændsel), Advokatrådet - Advokatsamfundet, Affald Plus, Akademikerne, Akademisk Arkitektforening, Aktiveenergiforbrugere, Aluminium Danmark, Andel, Ankenævnet på Energiområdet, Antenneforeningen Vejen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, ARI (Affald- og ressourceindustrien under DI), Artelia A/S, Asfaltindustrien,

UDKAST

BAT-kartellet, BattMan Energy ApS, Better Energy, Billund Vand A/S, Biobrændselsforeningen, Biofos A/S, Blik- og Rørarbejderforbundet, Bopa Law, Borger, Bornholms Energi og Forsyning (BEOF), Brancheforeningen Dansk Luftfart, Brancheforeningen for møller, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, Brancheforeningen for Skov, Have og Park-Forretninger, Brancheforeningen for Små- og Mellemstore Vindmøller, Branchehuset, Brintbranchen, Brunata, Bryggeriforeningen, BUILD, Business Danmark, Business Region MidtVest (BRMV), Bygge-, Anlægs- og Trækartellet (BATT-kartellet), Byggecentrum, Byggeskadefonden, Bygnings-sagkyndige & Energikonsulenter, Bærebros A/S, C4 – Carbon Capture Cluster Copenhagen, Center for Electric Power and Energy (DTU), Centrica Energy Trading A/S, CEPOS, Cerius, CO-industri, Concito, Copenhagen Infrastructure Partners, Copenhagen Merchants, COWI, Crossbridge Energy Fredericia, Crossbridge Energy Fredericia, CTR, Daka, DAKOFA, Dana Petroleum, DANAK (Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond), DANICA RESOURCES APS, Danmarks Almene Boliger (BL), Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Frie Autocampere, Danmarks Jordbrugsforskning, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Skibskredit, Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Danoil Exploration A/S, Dansk Affaldsforening, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Biotek, Dansk Byggeri, Dansk Center for Lys, Dansk Ejendomsrådgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Facilities Management (DFM), Dansk Fjernvarme, Dansk Gartneri, Dansk Gasteknisk Center (DGC), Dansk halm, Dansk Industri, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Maskinhandlerforening, Dansk Metal, Dansk Methanolforening, Dansk Miljøteknologi, Dansk Producentansvarssystem, Dansk Retursystem A/S, Dansk Skovforening, Dansk Solcelleforening, Dansk Standard, Dansk Told- og Skatteforbund, Dansk Transport og Logistik (DLTL), Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedsførere, Danske Arkitektvirksomheder, DANSKE ARK, Danske Bygningscenter, Danske Commodities A/S, Danske Energiforbrugere (DENFO), Danske Havne, Danske Maritime, Danske Mediedistributører, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Tegl, Danske Udlejere, Danske Vandværker, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DANVAK, Dataetisk Råd, Datatilsynet, DCC Energi Naturgas, Decentral Energi, DELTA Dansk Elektronik, DI, DKCPC, DOF BirdLife, Dommerfuldmægtigforeningen, Drivkraft Danmark, DTU – Myndighedsbetjening, E.ON Danmark A/S, EA Energianalyse, EBO Consult A/S, EmballageIndustrien, Energi Danmark, Energi Fyn, Energi- og Bygningsrådgivning A/S (EBAS), Energiforum Danmark, Energifællesskaber, Energiklagenævnet,

UDKAST

Energinet, Energisammenslutningen, Energisystemer ApS, Energitjeneren, Energycluster, Enyday, Erhvervsflyvningens Sammenslutning (ES-DAA), European Energy, Eurowind Energy A/S, Everfuel, Evida, EWE Energie AG, Fagligt Fælles Forbund (3F), FDM, FDO, FH - Fagbevægelsens Hovedorganisation, Finans og Leasing, Finansforbundet, Finansrådet, Realkreditforeningen og Realkreditrådet - FinansDanmark, Fjernvarme Fyn, Fonden Kraka, Forbrugerrådet Tænk, Forenede Danske El-bilister (FDEL), Foreningen af Danske Skatteankenævn, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske belysningsarmaturer (FABA), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Foreningen Biogasbranchen, Foreningen Danske Revisorer, Fors A/S, Forsikring & Pension, Forsikringsmæglerforeningen, Forsyningstilsynet, Fredericia Spildevand A/S, Frederiksberg Forsyning, Frederiksberg Kommune, Frie Funktionærer, FSE, FSR Danske revisorer, G, GAFSAM, Gaz-system, Gentofte og Gladsaxe Fjernvarme, Get2Grid, GRAKOM, Green Power Denmark, Greenpeace, Grundfos, GTS (Godkendt Teknologisk service), H2 Energy Esbjerg, Havarikommissionen for Offshore Olie- og Gasaktiviteter, Hess Denmark ApS, HK-Kommunal, HK-Privat, HOFOR A/S, HOFOR el og varme, HOFOR Fjernkøling A/S, HOFOR Vind A/S, HORESTA, Hulgård advokater, IBIS, Ineos Danmark, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Institut for produktudvikling (IPU), Intelligent Energi, Investering Danmark, Ista Danmark A/S, IT-Branchen, Justitia, Kjærgaard A/S, Klimabevægelsen, KlimaEnergi A/S, Klimarådet, Kommissarius ved Statens Ekspropriationer i Jylland, Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne, KommuneKredit, Kommunernes Landsforening, Kooperationen (Den Kooperative arbejdsgiver- og interesseorganisation i Danmark), Kraka, Kredsløb A/S, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Kommune - Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune - Økonomiforvaltningen, Københavns Kulturcenter, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landinspektørforeningen, Landsbyggefonden, Landsforeningen af Solcelleejere, Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, Landsforeningen Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede, LCA Center, Lederne Søfart, Lederne Hovedorganisation, Lokale Pengeinstitutter, Lundsby Biogas, Mellempøkeligt Samvirke, Middelgrundens Vindmøllelaug, Mobility Denmark, MorGen Energy, Maabjerg Energy Center - MEC, N1 A/S, Nasdaq OMX Copenhagen A/S, Nationalbanken, Nationalt Center for Miljø og Energi, Nature Energy, Neptune Energy Denmark ApS, NetVarme, Niras, NOAH Energi og Klima, Nordisk Energirådgivning ApS,

UDKAST

Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi, Noreco, Norlys, NRGi Renewables A/S, Nuuday, Nærbutikkernes landsforening, Nævnenes Hus, Olie Gas Danmark, Otto Kjær, Oxfam IBIS, Partnerskabet for Bølgekraft, Plan og Projekt, Planenergi, Plastindustrien, Plesner Advokatpartnerselskab, Procesindustrien, Radius Elnet A/S, Rambøll, Reel Energioplysning (REO), Regstrup Natur og miljøforening, Rejsearbejdere.dk, Rejsearrangører i Danmark, Restaurationsbranchen.dk, RWE Renewables Denmark A/S, Rådet for Bæredygtig Trafik, rådet for Bæredygtigt Byggeri, Rådet for grøn omstilling, SEGES, Serviceforbundet, Siemens Gamesa, SKAD - Autoskade- og Køretøjsopbyggerbranchen i Danmark, Skovgaard Energy, SMV danmark, SMVdanmark, Solar Lightning Consultants ApS, SRF Skattefaglig Forening, Substain, Synergi, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Teknologisk Institut, Total S.A., TREFOR/EWIL, T-REGS, Varmepumpeindustrien, Vattenfall A/S, Vedvarende Energi, Vejle Spildevand, VEKS, VELTEK, VELTEK – VVS- og El-Tekniske Leverandørers Brancheforening, Verdens Skove, Verdo Randers, Vestas, Vestas Wind systems A/S, Vestforbrænding, Vin og Spiritus Organisationen i Danmark, Vindenergi Danmark, VisitDenmark, Wind Estate A/S, Wintershall Nordszee B.V., WWF Verdensnaturfonden, Ældre Sagen, Økologisk Landsforening, Ørsted, Aalborg Forsyning, Aalborg Portland A/S, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet og 92-Gruppen.

11. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Med lovforslaget bemyndiges klimaindustri- og forsyningsministeren til at hjemtage sagsbehandlingen af enkelte sager efter visse love ved brug af call-in. Såfremt der gøres brug af denne bestemmelse kan det have økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for staten.
Implementeringskonsekvenser for stat,		Med lovforslaget bemyndiges klimaindustri- og forsyningsministeren til at hjemtage sagsbehandlingen enkelte sager efter visse love ved brug af call-in. Dette forventes at medføre en øget

UDKAST

kommuner og regioner		mængde af opgaver i Klima- Energi- og Forsyningsministeriet. Dertil kan klagesagsbehandling af relevante afgørelse ifm. projektet give anledning til implementeringskonsekvenser for staten.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.		Lovforslaget vil medføre begrænsede økonomiske konsekvenser for det omfattede erhvervsliv, herunder Energinet.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.		Lovforslagets bestemmelser kan medføre administrative konsekvenser for virksomheder, der ønsker at gennemføre byggearbejde inden for pålagte byggelinjer. Energinet må forventes at få en øget opgavemængde ifm. lovforslaget, herunder ifm. behandling af anmodninger om tidlig overtagelse eller pålæg af byggelinjer. Konsekvenserne afhænger dog af hvordan og hvorledes lovforslagets værktøjer bruges.
Administrative konsekvenser for borgerne	Borgernes retsstilling forbedres i forhold til ekspropriation, idet borgere i særlige tilfælde kan anmode om tidligere overtagelse af ejendom samt ekspropriationskommissionen kan tage stilling til erstatningens størrelse ved frivillige aftaler.	Lovforslagets bestemmelser kan medføre administrative konsekvenser for borgere, der ønsker at gennemføre byggearbejde inden for pålagte byggelinjer. Dertil afskæres borgerens klageadgang efter en række love, hvilket udgør en negativ konsekvens for borgere.
Klimamæssige konsekvenser	Etablering af et brintrør til transport af brint til Tyskland kan potentielt reducere CO ₂ -udledninger i Tyskland, såfremt den grønne danske brint fortrænger fossile brændstoffer.	

UDKAST

Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	<p>EU er kontraherende part i Århus-konventionen af 25. juni 1998 og yderligere gennemført i EU-retten ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/35/EF af 26. maj 2003 om mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af visse planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337 /EØF (det tidligere VVM-direktiv) og Rådets direktiv 96/61 /EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (det tidligere IPPC-direktiv), for så vidt angår offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse</p> <p>Lovforslagets bestemmelser vurderes at leve op til Århus-konventionens regler om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.</p>	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

UDKAST

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås i § 1, at loven finder anvendelse på et brinttransmissionssystem fra Esbjerg til den tyske grænse med forbindelse til det tyske brinttransmissionssystem.

Den foreslåede bestemmelse vil alene fastsætte anvendelsesområdet for loven og de derved muliggjorte værktøjer. Bestemmelsen indebærer ikke nogen geografisk afgrænsning af området, inden for hvilket brinttransmissionssystemet vil kunne placeres – hverken for så vidt angår det nærmere tracé eller endepunkter. Loven vil dog kun finde anvendelse på et brinttransmissionssystem placeret på en strækning fra Esbjerg til den tyske grænse med forbindelse til det tyske brinttransmissionssystem. Loven vil alene finde anvendelse på dansk territorium.

De ved loven muliggjorte værktøjer vil primært være relevante i projekteringsfasen, men vil efter den foreslåede bestemmelse, og hvor andet ikke fremgår af de konkrete bestemmelser, også kunne finde anvendelse herefter. Således vil der f.eks. med hjemmel i den foreslåede § 8 kunne foretages eventuelt yderligere nødvendige forundersøgelser efter anlægsarbejdets opstart.

Til § 2

Energinet har ikke hjemmel til at pålægge byggelinjer efter gasforsyningsloven eller anden lovgivning relevant for projektet.

Det foreslås i § 2, *stk. 1*, at Energinet kan pålægge byggelinjer, når det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af anlægget nævnt i § 1.

Det vil herefter være Energinet, der konkret vurderer, om nødvendighed foreligger. Det forudsættes i den forbindelse, at projektet overordnet har en så fast karakter, at byggelinjer kan pålægges, idet der bl.a. er indgået politisk aftale vedrørende anlægget, og Energinet har modtaget godkendelse af projektet efter § 4 i lov om Energinet, jf. pkt. 1 og 2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Herefter vil Energinet i praksis alene skulle foretage en konkret afvejning af projektets behov i forhold til sikring af gennemførelse inden for tidsplanen og budgettet og det indgreb, der foretages i ejernes råden over deres ejendomme.

UDKAST

Det vil endvidere være Energinet, der vurderer, hvilken udstrækning det er nødvendigt, at et eventuelt byggelinjepålæg skal have. Energinet kan ud over udstrækningen nødvendiggjort af det påtænkte anlægsarbejde og selve det fremtidige anlæg, bl.a. tage hensyn til afstandskrav gældende for brinttransmissionssystemer, således at der ikke opføres bebyggelse m.m., der efter anlægget vil være beliggende i en sikkerhedszone.

I § 2, *stk. 2*, foreslås, at byggelinjer efter *stk. 1* kan pålægges for en periode af højst 10 år. Byggelinjepålægget kan ved et nyt pålæg forlænges en gang med op til 10 år.

Der er tale om en tidsgrænse, der skal sikre, at borgere ikke bebyrdes for længe af de restriktioner, der følger af byggelinjepålæg. Energinet vil ved et eventuelt pålæg eller forlængelse heraf konkret skulle vurdere, om en varighed under 10 år vil være tilstrækkelig.

Det foreslås i § 2, *stk. 3*, at der på arealer, der ligger inden for en byggelinje, ikke uden tilladelse fra Energinet må opføres ny bebyggelse eller tilbygning til eksisterende bebyggelse, foretages væsentlige forandringer i eksisterende bebyggelse, genopføres nedbrændt eller nedrevet bebyggelse eller etableres andre anlæg og indretninger af blivende art.

Ved »andre anlæg og indretninger af blivende art« forstår bl.a. sportspladser, kirkegårde, tankanlæg, mure, grusgrave, jordvolde, organiseret skovrejsning og ledninger.

Forbuddet mod væsentlige forandringer i eksisterende bebyggelse vil også gælde, selv om de ikke giver sig udslag i bebyggelsens ydre. Et byggelinjepålæg vil dog ikke være til hinder for, at der foretages almindelig istandsættelse og vedligeholdelse, herunder tidssvarende modernisering af eksisterende bygninger og anlæg. Et byggelinjepålæg vil heller ikke være til hinder for salg af ejendommen eller optagelse af lån mod sikkerhed i ejendommen, for eksempel kreditforeningslån eller boliglån. Derimod vil en ombygning af en ejendom til andre formål eller erstatning af en træbygning med en stenbygning falde ind under forbuddet.

Et byggelinjepålæg anses som udgangspunkt som almindelig regulering af ejendomsretten. Det udgør som sådan ikke et ekspropriativt indgreb, og er principielt erstatningsfrit for det offentlige. I tilfælde, hvor et byggelinjepålæg virker særligt indgribende, foreslås det dog, at ejeren får adgang til under visse nærmere betingelser at begære sin ejendom helt eller delvis

UDKAST

overtaget af Energinet mod erstatning, jf. de i § 5, stk. 1-4, foreslåede bestemmelser.

Det foreslåede indebærer, at alle omkostninger forbundet med pålæg af byggelinjer, herunder offentliggørelse og tinglysning m.v., efter denne og de følgende foreslåede bestemmelser afholdes af Energinet.

De foreslåede bestemmelser svarer i det væsentlige til § 41 i vejloven og § 34 i jernbaneloven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås i § 3, stk. 1, at Energinet skal offentliggøre byggelinjepålæg efter § 2. Energinet skal endvidere sende meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af pålægget, og hvis adkomst fremgår af tingbogen.

Der er ingen formkrav til offentliggørelsen. Det vil være Energinet, som bestemmer, hvilken offentliggørelsesmåde der vil være bedst egnet til at sikre udbredelsen af beslutningen om et byggelinjepålæg.

Forpligtelsen for Energinet til at sende meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af pålægget, vil indebære en pligt til at oplyse disse om beliggenheden af byggelinjer på de pågældende ejendomme.

I § 3, stk. 2, foreslås, at klage over pålæg af byggelinjer kan ske til klima-, energi- og forsyningsministeren senest fire uger efter, at meddelelsen er kommet frem til den pågældende. Ministeren kan se bort fra en fristoverskridelse, hvis særlige omstændigheder taler for det.

Ved vurderingen af, om der foreligger særlige omstændigheder, vil ministeren bl.a. kunne lægge vægt på længden af fristoverskridelsen, årsagen til fristoverskridelsen, betydningen for klageren og sandsynligheden for medhold.

Efter den foreslåede § 11 vil klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser i sager, hvor ministeren er klagemyndighed efter nærværende bestemmelse, ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed. Delegeres ministerens beføjelse til at træffe afgørelse i disse klagesager til en

UDKAST

anden myndighed, f.eks. Energistyrelsen, vil denne anden myndigheds afgørelser tilsvarende ikke kunne påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed.

Afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, eller af en myndighed til hvilken ministeren har delegeret en beføjelse, vil fortsat kunne indbringes for domstolene efter de almindelige regler herom, dog inden for seks måneder, jf. den foreslåede § 12. Forslaget ændrer heller ikke ved den almindelige adgang til at klage til Folketingets Ombudsmand.

Det foreslås i § 3, *stk. 3*, at når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, skal byggelinjepålægget tinglyses med angivelse af hjemmel.

Tinglysning foretages af Energinet, som afholder udgifterne forbundet hermed.

Tinglysningen vil være af oplysende karakter, jf. bemærkningerne nedenfor til det foreslåede *stk. 5*, hvoraf det fremgår, at gyldighedsvirkningen af et byggelinjepålæg er knyttet til offentliggørelsen.

Det foreslås i § 3, *stk. 4*, at klage over en afgørelse om byggelinjepålæg ikke har opsættende virkning, medmindre klima-, energi- og forsyningsministeren bestemmer andet.

Herefter vil en klage over et pålæg af byggelinjer som hovedregel ikke have opsættende virkning. Opsættende virkning vil dog konkret kunne gives, såfremt det f.eks. findes helt urimeligt, at en grundejer ikke kan få mulighed for at fortsætte et planlagt byggeri. Et andet forhold, der kan indgå i den konkrete vurdering, er, om Energinet utvivlsomt har brug for det pågældende areal, eller om tracéet uden forsinkelse eller væsentlig fordyrelse eventuelt kan rykkes for at skabe plads til det planlagte byggeri.

I § 3, *stk. 5*, foreslås, at et byggelinjepålæg skal respekteres af enhver indehaver af rettigheder over berørte ejendomme, herunder ejere, brugere og panthavere, fra datoen for pålæggets offentliggørelse, uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet.

Gyldighedsvirkningen af byggelinjepålæg vil således være knyttet til offentliggørelsen. Meddelelsen til ejere og brugere af berørte ejendomme vil kun være af oplysende karakter.

UDKAST

Det foreslås i § 3, *stk. 6*, at inden byggearbejde iværksættes på en ejendom, hvorpå der er pålagt byggelinjer efter § 2, skal bygherren indhente oplysning hos Energinet om, hvorvidt arbejdets udførelse vil komme i strid med byggelinjepålægget.

Såfremt en bygherre handler i strid med et nedlagt byggelinjepålæg, vil Energinet senere kunne kræve, at bygherren fjerner det opførte byggeri eller lignende.

De foreslåede bestemmelser svarer i det væsentlige til § 43 i vejloven og § 35 i jernbaneloven.

Til § 4

Energinet har ikke efter gældende ret hjemmel til at nedlægge forbud mod, at der opføres ny bebyggelse eller andre anlæg og indretninger af blivende art på ejendomme, der berøres af planlægningen af brinttransmissionssystemet.

Det foreslås i § 4, *stk. 1*, at Energinet, forud for et eventuelt pålæg af byggelinjer efter § 2, kan nedlægge forbud mod, at der på en ejendom, der berøres af planlægningen af anlægget nævnt i § 1, foretages de foranstaltninger, der er nævnt i § 2, *stk. 3*.

Bestemmelsen vil give Energinet mulighed for midlertidigt at hindre byggeri m.v. på ejendomme, der berøres af planlægningen. Forbud vil f.eks. kunne bruges overfor konkrete byggeønsker, som måtte opstå før der er taget stilling til pålæg af generelle byggelinjer. Det vil ikke være en forudsætning, at et byggelinjepålæg er under forberedelse på den konkrete ejendom, eller at et sådant senere faktisk gennemføres.

I § 4, *stk. 2*, foreslås, at et forbud efter *stk. 1* kun kan nedlægges for en periode af et år og ikke kan nedlægges mere end en gang.

Et nedlagt forbud vil dermed ikke kunne forlænges.

Det foreslås i § 4, *stk. 3*, at inden en kommunalbestyrelse giver tilladelse til byggeri eller andre retlige eller fysiske foranstaltninger på ejendomme, der ikke er pålagt byggelinjer, men som berøres af planlægningen af anlægget nævnt i § 1, skal kommunalbestyrelsen give Energinet oplysning herom. Hvis Energinet ikke inden to måneder efter at have modtaget en sådan oplysning nedlægger forbud efter *stk. 1*, kan tilladelsen gives.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil sikre Energinet mulighed for at anvende forbudsbeføjelsen efter det foreslåede stk. 1. Oplysningsforpligtelsen vil – ligesom forbudsbeføjelsen efter stk. 1 – gælde i relation til alle ejendomme, som er berørt af planlægningen. Det vil således ikke være en forudsætning, at et byggelinjepålæg er under forberedelse på den konkrete ejendom, eller at et sådant senere gennemføres.

Det forudsættes, at Energinet i forbindelse med planlægningsarbejdet vil informere de berørte kommuner nærmere om de relevante ejendomme.

Det forudsættes endvidere, at Energinet vil tilstræbe hurtigst muligt inden for de angivne to måneder at tage stilling til, om der skal nedlægges forbud efter en kommunes indberetning.

Det foreslås i § 4, *stk. 4*, at Energinet skal offentliggøre forbud efter stk. 1. Energinet skal endvidere sende meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af forbuddet, og hvis adkomst fremgår af tingbogen.

Der er ingen formkrav til offentliggørelsen. Det vil være Energinet, som bestemmer, hvilken offentliggørelsesmåde der vil være bedst egnet til at sikre udbredelsen af beslutningen om et forbud.

Det foreslås i § 4, *stk. 5*, at klage over forbud kan ske til klima-, energi- og forsyningsministeren senest fire uger efter, at meddelelsen er kommet frem til den pågældende. Ministeren kan se bort fra en fristoverskridelse, hvis særlige omstændigheder taler for det.

Ved vurderingen af, om der foreligger særlige omstændigheder, vil ministeren bl.a. kunne lægge vægt på længden af fristoverskridelsen, årsagen til fristoverskridelsen, betydningen for klageren og sandsynligheden for medhold.

Efter den foreslåede § 11 vil klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser i sager, hvor ministeren er klagemyndighed efter nærværende bestemmelse, ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed. Delegeres ministerens beføjelse til at træffe afgørelse i disse klagesager til en anden myndighed, f.eks. Energistyrelsen, vil denne anden myndigheds afgørelser tilsvarende ikke kunne påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed.

UDKAST

Afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, eller af en myndighed til hvilken ministeren har delegeret en beføjelse, vil fortsat kunne indbringes for domstolene efter de almindelige regler herom, dog inden for seks måneder, jf. den foreslåede § 12. Forslaget ændrer heller ikke ved den almindelige adgang til at klage til Folketingets Ombudsmand.

Det foreslås i § 4, *stk. 6*, at klage over en afgørelse om forbud ikke har opsættende virkning, medmindre klima-, energi- og forsyningsministeren bestemmer andet.

Herefter vil en klage over et forbud som hovedregel ikke have opsættende virkning. Opsættende virkning vil dog konkret kunne gives, såfremt det f.eks. findes helt urimeligt, at en grundejer ikke kan få mulighed for at fortsætte et planlagt byggeri. Et andet forhold, der kan indgå i den konkrete vurdering, er, om Energinet utvivlsomt har brug for det pågældende areal, eller om tracéet uden forsinkelse eller væsentlig fordyrelse eventuelt kan rykkes for at skabe plads til det planlagte byggeri.

Det foreslås i § 4, *stk. 7*, at et forbud efter stk. 1 skal respekteres af enhver indehaver af rettigheder over berørte ejendomme fra datoen for forbuddets offentliggørelse, uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet.

Gyldighedsvirkningen af et forbud vil således være knyttet til offentliggørelsen. Meddelelsen til ejere og brugere af berørte ejendomme vil kun være af oplysende karakter.

De foreslåede bestemmelser svarer i det væsentlige til §§ 42 og 43 i vejloven og § 36 i jernbaneloven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Der er ikke efter gældende ret hjemmel til, at en ejer af et areal, som er pålagt byggelinjer, kan begære dette overtaget af Energinet.

Det foreslås i § 5, *stk. 1*, at Energinet efter anmodning fra ejeren kan overtage et areal mod erstatning, hvis arealet er pålagt byggelinjer efter § 2 og ejeren afskæres fra en udnyttelse, der er økonomisk rimelig og forsvarlig under hensyn til arealets beliggenhed og øvrige beskaffenhed, og som svarer til den udnyttelse, der finder sted af andre tilgrænsende og omliggende arealer.

UDKAST

Den retsbeskyttelse, som den foreslåede bestemmelse vil give grundejerne, er herefter begrænset til situationer, hvor ejendommen ikke kan udnyttes på økonomisk forsvarlig måde. Som eksempel på et sådant tilfælde kan nævnes den situation, hvor en tilbygning ikke vil kunne opføres, og hvor det må lægges til grund, at det på ejendommen beliggende hus efter kvarterets karakter ikke har en sådan størrelse og beskaffenhed, at grunden efter sin beliggenhed, størrelse og værdi kan anses for udnyttet i økonomisk rimeligt omfang.

Den konkrete afgørelse om, hvorvidt betingelserne for overtagelse er opfyldt, træffes af Energinet. Energinet vil i den forbindelse skulle overholde forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen og lov om aktindsigt i miljøoplysninger, da disse love gælder for Energinet og virksomhedens helejede datterselskaber, jf. § 17 i lov om Energinet og § 1, stk. 2, i lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Det foreslåede indebærer, at alle omkostninger forbundet med overtagelse af arealer efter bestemmelsen afholdes af Energinet. Tilsvarende gælder for omkostninger til overtagelse omfattet af de følgende foreslåede bestemmelser.

Det foreslås i § 5, *stk. 2*, at Energinet efter anmodning fra ejeren mod erstatning kan overtage et areal, der i ikke uvæsentligt omfang er pålagt byggegrænser efter § 2, når byggegrænserne hindrer afhændelse af arealet på normale vilkår, og ejeren af særlige personlige grunde ønsker at afstå arealet før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation.

Det foreslåede krav om, at der skal være tale om et areal, som i »ikke uvæsentligt omfang« er pålagt byggegrænser, sigter til den situation, hvor Energinet vurderer, at der er betydelig risiko for, at den pågældende ejendom helt eller i større omfang senere vil blive eksproprieret i forbindelse med projektets eventuelle gennemførelse. Der skal således på det tidspunkt, hvor anmodningen om overtagelse fremsættes, i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af byggegrænsernes betydning for arealet eller ejendommen, som bl.a. er baseret på den viden, der er om linjeføringen ud fra den foretagne projektering på dette tidspunkt. Vurderingen vil være afhængig af, om der er tale om en beboelsesejendom eller en erhvervsnejendom, og om den pågældende ejendom består af én eller flere lodder.

Udgangspunktet vil være, at byggegrænsepålægget skal omfatte en så stor del af ejendommen, at der er risiko for, at ejendommen vil skulle overtages for

UDKAST

at realisere projektet i den linjeføring, som byggelinjen skal sikre. Hvis byggelinjen eksempelvis alene vedrører en lod af en landbrugsejendom, der er beliggende et stykke fra bygningslodden, vil dette normalt ikke kunne begrunde en overtagelse. Tilsvarende vil det forhold, at en landbrugsejendoms bygningslod perifert berøres af byggelinjer, og uden at byggelinjerne hindrer en fremtidig bygningsudvidelse, heller ikke kunne begrunde en overtagelse. Konkret for realiseringen af brintransmissions-systemet bemærkes, at den for langt størstedelens vedkommende ikke forudsætter arealerhvervelser, men alene indskrænkninger i ejerens rådighed ved pålæg af servitutter for at sikre brintrørets tilstedeværelse og sikkerhed samt bestemmelser om færdsel m.v. Sådanne indgreb vil som udgangspunkt ikke kunne begrunde overtagelse. Der vil dog altid skulle foretages en konkret vurdering.

»Særlige personlige grunde« vil for eksempel foreligge, hvor en ejer på grund af sygdom, alder, familiemæssige forhold eller af andre sociale grunde ønsker at afhænde ejendommen før tidspunktet for den ordinære ekspropriation. Erhvervsvirksomheder, der drives i selskabsform, vil i visse tilfælde ligeledes kunne opfylde kriteriet om »særlige personlige grunde«. For erhvervsvirksomheder vil kriteriet om en særlig personlig grund kunne opfyldes, hvis erhvervsvirksomheden lider et betydeligt indtægtstab, hvis der ikke sker ekspropriation før de ordinære ekspropriationer.

Det vil i øvrigt være en betingelse, at byggelinjerne hindrer salg af arealet eller ejendommen på normale vilkår. Ejeren vil f.eks. kunne dokumentere dette ved erklæring fra en ejendomsmægler.

Der vil ikke gælde nogen frister for fremsættelse af begæring om overtagelse.

Det foreslås i § 5, stk. 3, at såfremt det areal, der er pålagt byggelinjer kun udgør en del af en ejendom, kan ejeren kræve hele ejendommen overtaget af Energinet, hvis den tilbageblivende del af ejendommen bliver så lille eller af en sådan beskaffenhed, at det ikke skønnes hensigtsmæssigt, at den bevares som en selvstændig ejendom, eller hvis det skønnes, at ejendommen ikke kan udnyttes på en rimelig måde. Tilsvarende gælder, hvis byggelinjepålægget hindrer afhændelse af hele ejendommen på normale vilkår i de situationer, der er nævnt i stk. 2.

UDKAST

Det foreslås i § 5, *stk. 4*, at hvis Energinet afslår ejerens anmodning efter stk. 1-3, eller hvis der ikke kan opnås enighed om erstatningens størrelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Bestemmelsen indebærer, at hvis Energinet ikke imødekommer anmodning om fremrykket overtagelse, eller hvis der ikke kan opnås enighed om prisen, vil borgeren kunne indbringe sagen for ekspropriations- og taksationsmyndighederne. Disse myndigheder vil skulle tage stilling til, om kriterierne efter stk. 1-3 er overholdt, og ved uenighed om erstatning fastsætte denne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom og det foreslåede stk. 5.

Det forventes, at det også er disse myndigheder, der efter vedtagelsen af en anlægslov vil skulle fastsætte erstatning i forbindelse med ekspropriation til gennemførelse af projektet.

Der vil skulle gives klagevejledning i Energinets afgørelser efter stk. 1-3.

Det bemærkes, at Energinets afslag på anmodninger efter stk. 1-3 ikke i øvrigt vil kunne påklages til anden administrativ myndighed, herunder klima-, energi- og forsyningsministeren, idet der ikke er almindelig adgang til at påklage Energinets afgørelser til ministeren eller andre.

Det foreslås i § 5, *stk. 5*, at ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 4 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

Bestemmelsen svarer til den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 4, om erstatningsfastsættelse ved egentlige ekspropriationer.

Bestemmelsen i stk. 5 indebærer, at erstatningen skal fastsættes efter de almindelige erstatningsregler, og at der ved erstatningens fastsættelse skal ske fradrag for den værdiforøgelse, som den eventuelt tilbageblivende ejendom skønnes at opnå på grund af ekspropriationsanlægget, jf. vejlovens § 103.

De foreslåede bestemmelser svarer i det væsentlige til § 44 i vejloven og § 37 i jernbaneloven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

UDKAST

Der er ikke i de gældende regler hjemmel til, at en ejer af en ejendom, som forventes eksproprieret efter gasforsyningsloven eller andre regler af relevans for projektet, kan begære denne overtaget på et tidligere tidspunkt end de ordinære ekspropriationer.

Det foreslås i § 6, stk. 1, at Energinet efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde kan overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af en aktivitet i forbindelse med projekteringen eller etableringen af anlægget nævnt i § 1, før det tidspunkt, hvor der kan foretages ekspropriation, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår.

Bestemmelsen svarer til andre projekteringslove, herunder § 14 i lov nr. 285 af 15. april 2009 om projektering af en fast forbindelse over Femern Bælt med tilhørende landanlæg og § 7 i lov nr. 609 af 12. juni 2023 om elektrificering af jernbanen samt bestemmelsen i § 45 i vejloven og § 33 i jernbaneloven.

Bestemmelsen vedrører fremrykket overtagelse – også kaldet fremrykket ekspropriation – af ejendomme, der berøres særligt indgribende i forbindelse med projekteringen eller etableringen af brinttransmissionssystemet.

Formålet med bestemmelsen er, at borgere, der reelt bliver afskåret fra at afhænde deres ejendom som følge af planlægning, projektering eller forventede kommende anlægsaktiviteter, kan anmode om at få deres ejendom overtaget på et tidligere tidspunkt i processen.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 indebærer, at Energinet i særlige tilfælde efter anmodning fra ejeren, uanset om der er pålagt byggelinjer, kan overtage en ejendom, der berøres særligt indgribende af planlægning, projektering eller de forventede kommende anlægsaktiviteter, før der kan foretages ekspropriation.

Ved ”særligt indgribende” sigtes til den situation, hvor Energinet vurderer, at der er betydelig risiko for, at den pågældende ejendom senere vil blive totaleksproprieret. Det vil ikke være et krav, at det forventes, at ejendommen vil skulle totaleksproprieres. Det vil derfor kunne komme på tale, hvis de øvrige betingelser er opfyldt, at Energinet overtager et areal, selv om ejendommen f.eks. kun forventes delvist eksproprieret, eller hvis ejeren påføres væsentlige ulemper i forbindelse med projekteringen eller eventuelle efterfølgende aktiviteter gennemførelse. Det indebærer, at den forventede delvise ekspropriation eller de ulemper, som projekteringen eller følgende aktiviteter indebærer, skal have et betydeligt omfang.

UDKAST

De forventede ekspropriative indgreb i forbindelse med anlæg af brint-transmissionssystemet indebærer arealerhvervelser til etablering af nye stationer og udvidelse af eksisterende stationer, herunder linjeventilstationer m.fl. Størstedelen af de ekspropriative indgreb vil dog ikke medføre arealerhvervelser, men derimod indskrænkninger i ejerens rådighed ved pålæg af servitutter for at sikre anlæggets tilstedeværelse og sikkerhed samt bestemmelser om færdsel i forbindelse med drift og vedligeholdelse af anlægget. Herudover skal der gennemføres midlertidige ekspropriationer af arealer til brug for anlægsarbejdet i forbindelse med etablering af brint-transmissionssystemet. De forventede anlægsaktiviteter for så vidt angår selve strækningsanlægget (brintrøret) vil være fjernelse af vegetation, gravearbejder, svejsning af rør m.v.

Det forventes derfor, at det kun vil være i få tilfælde, at de forventede aktiviteter vil have et så betydeligt omfang, at den foreslåede regel vil kunne finde anvendelse, men det vil bero på en konkret vurdering af aktiviteterens betydning for den pågældende ejendom.

Selv om kravet om, at ejendommen skal berøres særligt indgribende, er opfyldt, skal også betingelsen om, at der skal være tale om et ”særligt tilfælde” være opfyldt, førend Energinet kan overtage de pågældende ejendomme på et tidspunkt før de ordinære ekspropriationer. Som eksempler på ”særlige tilfælde” kan nævnes, at en fremrykket overtagelse kan afværge væsentlige økonomiske konsekvenser, f.eks. hvis en erhvervsvirksomhed lider et betydeligt indtægtstab, hvis der ikke sker overtagelse før de ordinære ekspropriationer. Et andet særligt tilfælde kan være, hvis ejeren har særlige personlige årsager til at ønske ejendommen overtaget før tidspunktet for den ordinære ekspropriation. Særlige personlige årsager kan f.eks. være sygdom, alder, familiemæssige forhold eller andre sociale grunde. Forventede ændringer i ejendomspriserne kan ikke i sig selv anses for at udgøre en væsentlig økonomisk konsekvens.

Det vil i øvrigt være en betingelse, at projektet hindrer afhændelse af den pågældende ejendom på normale vilkår, hvilket ejeren kan dokumentere f.eks. ved erklæring fra en ejendomsmægler.

En fremrykket overtagelse vil kun komme på tale, hvis ejeren af den pågældende ejendom eller erhvervsvirksomhed anmoder herom.

Det er hensigten, at bestemmelsen først vil kunne anvendes, når det konkrete projekt har en sådan fast karakter, at det konkret vurderes, at projektet forventes gennemført.

UDKAST

Der skal i den forbindelse foretages en konkret afvejning af to overordnede hensyn. På den ene side skal der tages hensyn til, at der ikke overtages et stort antal ejendomme til projektet, hvis det ikke gennemføres som forventet. På den anden side skal der tages hensyn til behovet for så tidligt som muligt i planlægningsprocessen omkring etablering af brinttransmissions-systemet at kunne hjælpe lodsejere, der på grund af indtrufne særlige forhold får behov for at afhænde ejendommen til en pris, der svarer til prisen i almindelig fri handel uden planerne vedrørende projektering og etablering af brinttransmissionssystemet.

Det vil være Energinet, der konkret vurderer, om projektet har en sådan fast karakter, at anmodninger om fremrykket overtagelse kan realitetsbehandles. Projektet vil som udgangspunkt have fornøden fast karakter, når projektet er så langt fremme i planlægningsfasen, at Energinet har fastlagt den konkrete linjeføring samt placering af stationer, og det derved kan fastlægges, hvordan projektet forventeligt vil påvirke berørte ejendomme.

Den konkrete afgørelse om, hvorvidt betingelserne for fremrykket overtagelse er opfyldt, træffes af Energinet. Energinet vil i den forbindelse skulle overholde forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen og lov om aktindsigt i miljøoplysninger, da disse love gælder for Energinet og virksomhedens helejede datterselskaber, jf. § 17 i lov om Energinet og § 1, stk. 2, i lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Det foreslås i § 6, *stk. 2*, at hvis Energinet afslår ejerens anmodning efter stk. 1, eller hvis der ikke kan opnås enighed om prisen for ejendommens overtagelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Bestemmelsen indebærer, at hvis Energinet ikke imødekommer anmodning om fremrykket overtagelse, eller hvis der ikke kan opnås enighed om prisen, vil borgeren kunne indbringe sagen for ekspropriations- og taksationsmyndighederne. Disse myndigheder vil skulle tage stilling til, om kriterierne efter stk. 1 er overholdt, og ved uenighed om erstatning fastsætte denne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom og det foreslåede stk. 3.

Det forventes, at det også er disse myndigheder, der efter vedtagelsen af en anlægslov vil skulle fastsætte erstatning i forbindelse med ekspropriation til gennemførelse af projektet.

Der vil skulle gives klagevejledning i Energinets afgørelser.

UDKAST

Det bemærkes, at Energinets afslag på anmodning efter stk. 1 ikke i øvrigt vil kunne påklages til anden administrativ myndighed, herunder klima-, energi- og forsyningsministeren, idet der ikke er almindelig adgang til at påklage Energinets afgørelser til ministeren eller andre.

Det foreslås i § 6, *stk. 3*, at ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 2 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

Bestemmelsen svarer til den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 4, om erstatningsfastsættelse ved de egentlige ekspropriationer.

Bestemmelsen i stk. 3 indebærer, at erstatningen skal fastsættes efter de almindelige erstatningsregler, og at der ved erstatningens fastsættelse skal ske fradrag for den værdiforøgelse, som den eventuelt tilbageblivende ejendom skønnes at opnå på grund af ekspropriationsanlægget, jf. vejlovens § 103.

Til § 7

Naturbeskyttelsesloven, skovloven og museumsloven indeholder hver især en række forbud mod tilstandsændringer m.v. og dertil knyttede krav om tilladelser og dispensationer. Lovene indeholder desuden regler om adgangen til at påklage afgørelser herom. Kommunestyrelsesloven fastsætter i tillæg hertil, at Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, i det omfang, der ikke er særlige klage- og tilsynsmyndigheder, der kan tage stilling til den pågældende sag. For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås i § 7, *stk. 1*, at afgørelser vedrørende projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1, som træffes efter lov om naturbeskyttelse, lov om skove eller museumsloven samt regler udstedt i medfør af disse love, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed, jf. dog stk. 2 og 3.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klageadgangen afskæres i forhold til afgørelser efter de nævnte love, i sager som vedrører projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1. Dette vil gælde, uanset hvilken myndighed der har truffet afgørelsen, f.eks. en kommunalbestyrelse, et fredningsnævn eller en minister. Det foreslåede vil indebære, at reglerne om klageadgang, klagemyndighed, opsættende virkning og forbud mod

UDKAST

udnyttelse af en meddelt tilladelse før klagefristudløb m.v. i de nævnte love ikke finder anvendelse.

De omfattede afgørelser vil fortsat kunne indbringes for domstolene efter de almindelige regler herom, dog inden for seks måneder, jf. den foreslåede § 12. Forslaget ændrer heller ikke ved den almindelige adgang til at klage til Folketingets Ombudsmand. For så vidt angår Energinets klageadgang henvises til bemærkningerne til stk. 2 og 3.

Behandlingen af de omfattede sager vil fortsat være reguleret af naturbeskyttelsesloven, skovloven og museumsloven. De regler, der gælder for f.eks. ansøgninger, tilsyn, straf og fremgangsmåden ved afgørelser, vil således gælde uændret. Tilsvarende gælder de krav og betingelser, der stilles for at opnå tilladelser, dispensationer m.v. efter de respektive love. Hvor bestemmelserne i de nævnte love indeholder skønsmæssige beføjelser, og hvor der efter disse kan tages hensyn til en ansøgers, en bygherres eller en samfundsmæssig interesse i et givet projekt, vil hensynet til projektet kunne indgå med betydelig vægt. Det samme vil gælde ved behandlingen af klagesager efter stk. 2 og 3, og hvor klima-, energi- og forsyningsministeren har overtaget afgørelseskompetencen efter stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle afgørelser vedrørende projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1, herunder nødvendige supplerede foranstaltninger i den forbindelse, dvs. foranstaltninger, som ikke udgør en egentlig del af brinttransmissionssystemet, men som Energinet skønner er nødvendige at gennemføre i forbindelse med projekteringen og etableringen heraf. Dette omfatter f.eks. etablering af adgangsveje og oplagspladser, samt klimarelaterede afværgeforanstaltninger og foranstaltninger til kompensation for projektets eventuelle indgreb i naturtilstanden, herunder hvor sådanne foranstaltninger gennemføres på arealer uden for det egentlige anlægsområde.

Bestemmelsen vil ikke være begrænset til afgørelser direkte rettet mod selve projekterings- eller anlægsarbejdet eller projektområdet, men vil også omfatte andre afgørelser efter naturbeskyttelsesloven, skovloven og museumsloven, når disse påvirker projekteringen eller etableringen af brinttransmissionssystemet eller kan medføre forsinkelse, fordyrelser el.lign.

Afskæring af klageadgangen vil, som de følgende foreslåede bestemmelser, alene gælde under projekterings- og etableringsfasen, uanset om der

UDKAST

herefter måtte være behov for afgørelser efter de nævnte love. Etableringsfasen anses for afsluttet ved samlet fuld idriftsættelse af anlægget.

Det foreslås i § 7, *stk. 2*, at afgørelser nævnt i stk. 1 truffet af kommunalbestyrelsen kan påklages af Energinet til klima-, energi- og forsyningsministeren.

Energinet vil herefter kunne påklage kommunale afgørelser efter de i stk. 1 nævnte love, herunder f.eks. afslag på dispensationer eller vilkår for tilladelser, til klima-, energi- og forsyningsministeren som administrativ klageinstans.

Klima-, energi- og forsyningsministerens behandling af disse klagesager vil være reguleret af de i stk. 1 nævnte love. Det vil f.eks. sige, at de krav og betingelser, som gælder for tilladelser, dispensationer m.v. efter lovene, fortsat vil gælde. Ligesom ved kommunalbestyrelsens behandling vil klima-, energi- og forsyningsministeren ved afgørelsen af klagesagen også kunne inddrage og lægge afgørende vægt på hensynet til projektet, hvis bestemmelserne i de i stk. 1 nævnte love indeholder skønsmæssige beføjelser, og der efter disse kan tages hensyn til en ansøgers, en bygherres eller en samfundsmæssig interesse i et givet projekt. Ministeren vil i den forbindelse kunne udnytte sin viden om projektet.

Efter den foreslåede § 11 vil klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser i sager, hvor ministeren er klagemyndighed efter nærværende bestemmelse, ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed. Delegeres ministerens beføjelse til at træffe afgørelse i disse klagesager til en anden myndighed, f.eks. Energistyrelsen, vil denne anden myndigheds afgørelser tilsvarende ikke kunne påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed.

Afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, eller af en myndighed til hvilken ministeren har delegeret en beføjelse, vil fortsat kunne indbringes for domstolene efter de almindelige regler herom, dog inden for seks måneder, jf. den foreslåede § 12. Forslaget ændrer heller ikke ved den almindelige adgang til at klage til Folketingets Ombudsmand.

Det foreslås i § 7, *stk. 3*, at afgørelser nævnt i stk. 1 truffet af andre myndigheder end kommunalbestyrelsen kan påklages af Energinet efter bestemmelserne herom i de pågældende love og regler.

UDKAST

Energinet vil herefter kunne påklage f.eks. en statslig myndigheds eller et fredningsnævns afgørelser efter de i stk. 1 nævnte love, herunder f.eks. afslag på dispensationer eller vilkår for tilladelser, efter de sædvanlige regler om klageadgang, klagemyndighed og opsættende virkning af klage m.v. i disse love. Hvor der ikke er fastsat særlige klageregler, herunder om afskæring af klageadgang, i de i stk. 1 nævnte love, vil Energinet have sædvanlig ulovbestemt klageadgang. I forhold til afgørelser truffet af andre myndigheder end kommunalbestyrelsen vil Energinet herefter få samme klageadgang som normalt på de pågældende områder.

Tilsvarende klima-, energi- og forsyningsministerens klagebehandling efter stk. 2, vil klagemyndighedens behandling af disse klagesager også være reguleret af de i stk. 1 nævnte love. Klagemyndigheden vil ligeledes under tilsvarende betingelser kunne inddrage og lægge afgørende vægt på hensynet til projektet.

Det foreslås i § 7, *stk. 4*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte at overtage en anden myndigheds beføjelser efter love og regler nævnt i stk. 1 i en nærmere bestemt sag, der vedrører projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1.

Den foreslåede bestemmelse vil alene give ministeren kompetence til at træffe afgørelse i en nærmere bestemt enkeltsag (call-in), som verserer hos en anden myndighed, f.eks. en kommunalbestyrelse eller et fredningsnævn, efter de i stk. 1 nævnte love.

Bestemmelsen vil bl.a. kunne udnyttes, hvor en sag på grund af væsentlige hensyn til fremdriften i projektet kræves behandlet og afgjort af en myndighed, der har betydelig indsigt i sammenhængen og rammerne for dette. Bestemmelsen kan endvidere være relevant, hvis en anden myndighed ikke træffer afgørelse i en sag, der er af væsentlig betydning for fremdriften i projektet.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil – ligesom efter det foreslåede stk. 2 – skulle træffe afgørelse efter bestemmelserne i og praksis efter de love, der er nævnt i stk. 1, idet hensynet til projektet, herunder til at undgå væsentlig forsinkelse eller fordyrelse, kan tillægges betydning, hvis det er muligt efter de pågældende love.

Selv om klima-, energi- og forsyningsministeren måtte beslutte at træffe afgørelse i en nærmere bestemt sag, vil denne beslutning ikke ændre på de

UDKAST

almindelige regler om tilsyn og håndhævelse. Ministeren vil dog også kunne beslutte at overtage kompetencen i en tilsynssag.

Efter den foreslåede § 11 vil klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser i sager, hvor ministeren har overtaget beføjelser efter nærværende bestemmelse, ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed. Delegeres ministerens beføjelse til at træffe afgørelse i disse call-in sager til en anden myndighed, f.eks. Energistyrelsen, vil denne anden myndigheds afgørelser tilsvarende ikke kunne påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed.

Afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, eller af en myndighed til hvilken ministeren har delegeret en beføjelse, vil fortsat kunne indbringes for domstolene efter de almindelige regler herom, dog inden for seks måneder, jf. den foreslåede § 12. Forslaget ændrer heller ikke ved den almindelige adgang til at klage til Folketingets Ombudsmand.

Det foreslås i § 7, *stk. 5*, at de kommunale tilsynsmyndigheder ikke fører tilsyn med kommunalbestyrelsens afgørelser omfattet af *stk. 1*.

For så vidt angår afgørelser, der kan påklages til klima-, energi- og forsyningsministeren efter det foreslåede *stk. 2*, følger dette allerede af kommunestyrelseslovens § 48, *stk. 3*.

Den foreslåede bestemmelse indebærer imidlertid samtidig, at de kommunale tilsynsmyndigheder ikke fører tilsyn med kommunalbestyrelsens tilsynspligt efter de i *stk. 1*, nævnte love.

Det foreslås i § 7, *stk. 6*, at klima-, energi- og forsyningsministeren til brug for behandlingen af sager efter *stk. 2* og 4 kan pålægge kommunalbestyrelsen at tilvejebringe oplysninger til brug for en vurdering af forhold, der reguleres i love og regler nævnt i *stk. 1*, inden for den pågældende kommune. Ministeren kan herunder pålægge, at oplysningerne skal afgives i en bestemt form.

Bestemmelsen skal sikre, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan få de oplysninger, som kommunalbestyrelsen har – eller som kommunalbestyrelsen med rimelighed kan pålægges at tilvejebringe – til brug for ministerens behandling af klagesager eller call-in sager efter *stk. 2* og 4.

UDKAST

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil i pålæg efter bestemmelsen kunne fastsætte en frist for indsendelsen. Fristen vil skulle fastsættes konkret, bl.a. under hensyn til omfanget af oplysningerne og disses karakter, herunder om oplysningerne er tilgængelige eller skal tilvejebringes, og under hensyn til, hvor hastende sagen er.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 8

Energinet har efter ekspropriationsproceslovens § 3, jf. gasforsyningslovens § 55, mulighed for at foretage nødvendige forberedende opmålinger, nivellementer og andre tekniske forarbejder og undersøgelser. For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 8, stk. 1, 1. pkt., at Energinet, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til en privat ejendom med henblik på at foretage sådanne undersøgelser af udendørsarealer, som Energinet skønner nødvendige for projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1.

Den foreslåede bestemmelse vil, som de følgende, gælde ved siden af, og således supplere, forundersøgelseradgangen efter ekspropriationsproceslovens § 3, jf. gasforsyningslovens § 55. Der er ikke ved forslaget taget stilling til det nærmere anvendelsesområde for disse bestemmelser.

Energinet vil efter den foreslåede bestemmelse kunne foretage forundersøgelser uden retskendelse, hvis det skønnes nødvendigt. Begrundelsen herfor er, at det vil være yderst begrænset, hvad en dommer i givet fald ville kunne tage stilling til, hvis der blev stillet krav om en retskendelse. Hertil kommer, at der alene vil være tale om adgang til udendørs undersøgelser og dermed ikke til privates boliger. Det er forudsat, at det er Energinet, der træffer beslutning om at foretage de pågældende undersøgelser uden retskendelse, men at den faktiske udførelse af undersøgelserne kan overlades til private, herunder entreprenører eller landinspektører. Disse skal i den forbindelse fremvise behørig legitimation for, at de er berettigede til at udføre undersøgelserne.

Den foreslåede ordning for så vidt angår retskendelse svarer til bl.a. vejlovens § 99, stk. 1, og jernbanelovens § 38, stk. 1.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Energinet kan foretage alle typer af undersøgelser, som Energinet skønner nødvendige for projekteringen og etableringen af brinttransmissionssystemet. Typiske undersøgelser vil omfatte f.eks. jordbundsundersøgelser, opmålinger, afmærkninger og besigtigelser.

»Projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1« omfatter også nødvendige supplerende foranstaltninger i den forbindelse, dvs. foranstaltninger, som ikke udgør en egentlig del af brinttransmissionssystemet, men som Energinet skønner er nødvendige at gennemføre i forbindelse med projekteringen og etableringen heraf. Dette omfatter f.eks. etablering af adgangsveje og oplagspladser, samt klimarelaterede afværgeforanstaltninger og foranstaltninger til kompensation for projektets eventuelle indgreb i naturtilstanden, herunder hvor sådanne foranstaltninger gennemføres på arealer uden for det egentlige anlægsområde.

Den foreslåede bestemmelse vil således bl.a. hjemle foretagelse af undersøgelser, som f.eks. besigtigelse af arealer, med henblik på udpegning af egnede arealer til etablering af erstatningsbiotoper, herunder erstatningsdiger, eller til bortledning og nedsivning af vand fra ledningsgraven og arbejdsarealer i våde perioder.

Hvorvidt og hvornår en supplerede foranstaltning er nødvendig i relation til gennemførelse af undersøgelser vurderes af Energinet. I forhold til f.eks. etablering af erstatningsbiotoper er det således ikke et krav, at der er fastsat endeligt vilkår herom af den relevante myndighed. Undersøgelser med henblik på udpegning af egnede arealer til etablering af erstatningsbiotoper vil dermed kunne foretages, når Energinet, f.eks. på baggrund af drøftelser med miljøvurderingsmyndigheden eller rådgiver, skønner, at det må forventes, at der vil blive fastsat vilkår herom.

I § 8, stk. 1, 2. pkt. foreslås, at Energinet under samme betingelser kan lade foretage arkæologiske forundersøgelser. Rammerne for gennemførelsen af de arkæologiske forundersøgelser reguleres efter reglerne i museumsloven. Fastlæggelsen af behovet for arkæologiske forundersøgelser vil foregå i samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen, herunder de lokale statsanerkendte museer.

Det foreslås i § 8, stk. 2, at Energinet skal underrette de berørte ejere og brugere mindst 14 dage før gennemførelsen af forundersøgelser efter stk.

UDKAST

1, 1. pkt., og mindst 28 dage før gennemførelsen af arkæologiske forundersøgelser efter stk. 1, 2. pkt. Hvis dette ikke er muligt, skal oplysning om forundersøgelser og arkæologiske forundersøgelser offentliggøres i lokale medier el.lign.

Den foreslåede bestemmelse foreskriver den varsling, der skal ske af de berørte ejere og brugere, inden der iværksættes forundersøgelser eller arkæologiske forundersøgelser. Den længere varsling af arkæologiske forundersøgelser er fundet rimelig, da sådanne typisk er mere indgribende for ejere og brugere end forundersøgelser efter stk. 1, 1. pkt.

Hvor det ikke er muligt at give besked til de berørte ejere og brugere, foreslås det, at oplysning om forundersøgelser og arkæologiske forundersøgelser skal offentliggøres i lokale medier el.lign. Det vil være op til Energinet at fastsætte, hvilken offentliggørelsesmåde der konkret vil være bedst egnet til at sikre udbredelsen af oplysningerne.

Den foreslåede bestemmelse svarer i det væsentlige til varslingsbestemmelserne i ekspropriationsproceslovens § 3, stk. 2 og 4.

Det foreslås i § 8, *stk. 3*, at tab forvoldt ved skade eller ulempe i forbindelse med forundersøgelser og arkæologiske forundersøgelser efter stk. 1, skal erstattes af Energinet. Ved uenighed mellem skadelidte og Energinet om erstatningens størrelse fastsættes denne efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Den foreslåede bestemmelse svarer i det væsentlige til bestemmelsen om erstatningsfastsættelse i ekspropriationsproceslovens § 3, stk. 5.

I § 13 foreslås en straffebestemmelse for forsætlig borttagning, forvanskning eller beskadigelse af afmærkninger, der er foretaget i forbindelse med forundersøgelser, som i det væsentlige svarer til bestemmelsen om straf i ekspropriationsproceslovens § 3, stk. 6.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9

Af grundlovens § 73, stk. 1, fremgår det, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

UDKAST

Det følger af gasforsyningslovens § 55, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren, når almenvellet kræver det, kan tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom til etablering og drift af de nødvendige transmissionssystemer, herunder klynger.

Ekspropriationsprocesloven indeholder regler om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom for staten eller for koncessionerede selskaber, når der i lovgivningen er hjemlet ekspropriation til formålet.

Der henvises i øvrigt vedrørende gældende ret til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 9, stk. 1, at Energinet, når det er nødvendigt af hensyn til projekteringen og etableringen af anlægget nævnt i § 1, kan iværksætte ekspropriation vedrørende fast ejendom.

I modsætning til gasforsyningslovens ekspropriationshjemmel vil det efter forslaget ikke kræve en tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren, før Energinet kan anmode Transportministeriet om at henvise ekspropriationsbegæring til behandling ved en ekspropriationskommission, jf. bemærkningerne til stk. 2. Transportministeriet giver den formelle ekspropriationsbemyndigelse efter ekspropriationsproceslovens § 14, med henblik på at ekspropriationskommissionen kan afgøre, hvorvidt ekspropriation skal ske. Det følger af ekspropriationsprocesloven, at det er ekspropriationskommissionen, der træffer afgørelse om ekspropriationens gennemførelsen samt fastsætter erstatningens størrelse.

Ekspropriation vil efter grundlovens § 73 kun kunne ske, hvis det er nødvendigt af hensyn til almenvellet. Der vil derfor ikke kunne ske ekspropriation efter den foreslåede bestemmelse, hvis der ikke er en høj grad af sikkerhed for, at de foranstaltninger, som der eksproprieres til, vil være nødvendige for projekteringen eller etableringen af brinttransmissionssystemet, og at de er nødvendige at foretage, før vedtagelsen af en anlægslov, hvis der ikke skal opstå forøget risiko for, at brinttransmissionssystemet ikke kan færdiggøres til tiden. Som det fremgår af pkt. 2 og pkt. 3.4.2 i de almindelige bemærkninger, vurderes det, at brinttransmissionssystemet ikke vil kunne færdigetableres inden udgangen af 2030, hvis der opstår andet en helt uvæsentlige forsinkelser i de enkelte dele af projektet. Ved vurderingen af nødvendigheden af en ekspropriation vil der med lovforslaget skulle lægges betydelig vægt på hensynet til, at de nødvendige foranstaltninger til forberedelse af etableringen af brinttransmissionssystemet kan

UDKAST

ske så tidligt, at der ikke skabes forsinkelser af selve etableringen. Den foreslåede hjemmel vil derfor kunne anvendes, selv om de nødvendige tilladelser og dispensationer m.v. til etablering af selve anlægget, der efter gældende ret vil skulle foreligge, før der kan foretages ekspropriation, endnu ikke er givet, idet de først gives ved eller i forlængelse af anlægsloven.

Den foreslåede hjemmel til ekspropriation vil imidlertid ikke kunne bringes i anvendelse, før Energinet har indhentet de nødvendige tilladelser og dispensationer vedrørende de konkrete aktiviteter, som Energinet vil ekspropriere ret til at gennemføre på de konkret berørte ejendomme, eller der er opnået bindende forhåndstilsagn el.lign. Det gælder bl.a. eventuelle dispensationer fra naturbeskyttelseslovgivningen, som er nødvendige for de pågældende aktiviteter, f.eks. arkæologiske udgravninger.

Det bemærkes i den forbindelse, at det som udgangspunkt ikke er et krav for at kunne ansøge om en tilladelse eller dispensation, at ansøgeren samtidig har ret til at disponere over arealet på ansøgnings- eller afgørelsestidspunktet, se således bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 19. oktober 2011, NMK-31-00424 vedrørende en ansøgning om landzonetilladelse forud for ekspropriation. Energinet vil derfor som udgangspunkt – medmindre andet fremgår af den pågældende lovgivning – kunne påbegynde de nødvendige ansøgningsprocesser, selv om Energinet endnu ikke har ret til at disponere over arealet, f.eks. i henhold til en fuldmagt fra ejeren.

Der vil med den foreslåede bestemmelse kunne eksproprieres til alle de typer af foranstaltninger, der er nødvendige for projekteringen og etableringen, herunder nødvendige supplerende foranstaltninger, og som ikke kan afvente vedtagelse af anlægslov.

Der vil med den foreslåede bestemmelse bl.a. kunne ske ekspropriation i tilfælde, hvor den gennemførte miljøkonsekvensvurdering viser, at det er nødvendigt at etablere erstatningsbiotoper, herunder erstatningsdiger, forud for, at eksisterende beskyttet biotoper påvirkes af anlægsarbejdet. Her vil etableringen af erstatningsbiotopen være at anse som en forberedelse til etableringen af brinttransmissionssystemet, og der kan derfor med den foreslåede bestemmelse foretages ekspropriation hertil. Et andet eksempel kan være pålæg af servitut om faunapassage i tilfælde, hvor en sådan er nødvendig at etablere, før anlægget etableres, og før vedtagelse af anlægslov.

UDKAST

Det foreslås i § 9, *stk. 2*, at ekspropriation i henhold til stk. 1 gennemføres efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Dette svarer til den gældende bestemmelse om ekspropriation i gasforsyningsloven og til andre lignende ekspropriationsbestemmelser.

Energinet vil skulle anmode Transportministeriet om at henvise ekspropriationsbegæring til behandling ved en ekspropriationskommission. Transportministeriet giver den formelle ekspropriationsbemyndigelse efter ekspropriationsproceslovens § 14, med henblik på at ekspropriationskommissionen kan afgøre, hvorvidt ekspropriation skal ske. Det følger af ekspropriationsprocesloven, at det er ekspropriationskommissionen, der træffer afgørelse om ekspropriationens gennemførelsen samt fastsætter erstatningens størrelse.

Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af fremgangsmåden efter ekspropriationsprocesloven i de almindelige bemærkninger pkt. 3.4.1.

Det foreslås i § 9, *stk. 3*, at ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 2 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

Af § 103 i vejloven fremgår i stk. 1, at erstatning fastsættes efter de almindelige erstatningsregler. I stk. 2 er fastsat, at en eventuel værdiforøgelse, som den tilbageblivende ejendom skønnes at opnå på grund af ekspropriationen, skal fradrages erstatningen. Erstatningen kan helt bortfalde, hvis ejendommen skønnes at opnå en fordel, der er større end det tab, der påføres ejendommen på grund af ekspropriationen.

Til § 10

Det foreslås i § 10, *1. og 2. pkt.*, at i tilfælde, hvor Energinet til brug for en aktivitet som omhandlet i § 9 har erhvervet de nødvendige rettigheder over et areal ved aftale, kan uenighed om erstatning herfor påkendes af ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. Bestemmelserne i §§ 17 og 19 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom finder anvendelse.

Der kan f.eks. være tale om tilfælde, hvor der er indgået frivillig aftale på ekspropriationslignende vilkår, der giver Energinet ret til at råde over et areal i en begrænset periode, og hvor erstatningen først kan opgøres ved

UDKAST

tilbageleveringen af arealet. Der kan også være tale om tilfælde, hvor der er indgået en frivillig aftale på ekspropriationslignende vilkår om permanent arealafståelse eller tidsubegrænset råden over et areal, hvor erstatningen kan opgøres ved indgåelse af aftalen.

Forslaget indebærer, at spørgsmålet om erstatning i sådanne tilfælde kan indbringes for en ekspropriationskommission. Efter forslaget vil der derudover være adgang til at indbringe ekspropriationskommissionens afgørelse for taksationskommissionen. Forslaget indebærer endvidere, at reglerne i §§ 17 og 19 i ekspropriationsprocesloven skal anvendes, herunder reglerne om den nærmere fremgangsmåde ved erstatningsfastsættelsen.

Efter forslaget kan taksationsmyndighederne således medvirke ved erstatningsfastsættelsen, selv om der ikke er truffet en formel ekspropriationsbeslutning, men derimod indgået en frivillig aftale på ekspropriationslignende vilkår mellem Energinet og ejeren eller brugeren.

Det foreslås i § 10, 3. pkt., at ved erstatningsfastsættelsen finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. anvendelse.

Bestemmelsen svarer til den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 4, om erstatningsfastsættelse ved egentlige ekspropriationer.

Bestemmelsen indebærer, at erstatningen skal fastsættes efter de almindelige erstatningsregler, og at der ved erstatningens fastsættelse skal ske fradrag for den værdiforøgelse, som den eventuelt tilbageblivende ejendom skønnes at opnå på grund af ekspropriationsanlægget, jf. vejlovens § 103.

Til § 11

Det foreslås i § 11, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser efter denne lov samt ministerens afgørelser nævnt i lovens § 7 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

I § 11, stk. 2 foreslås, at afgørelser efter denne lov samt afgørelser nævnt i lovens § 7 truffet af en myndighed, til hvilken klima-, energi- og forsyningsministeren har delegeret en beføjelse, ikke kan påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed.

De foreslåede bestemmelser vil bl.a. medføre, at klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser af klager over Energinets pålæg af byggelinjer, jf. det foreslåede § 3, stk. 2, ikke vil kunne påklages til anden administrativ myndighed. Delegeres ministerens beføjelse til at træffe afgørelse i disse

UDKAST

klagesager til en anden myndighed, f.eks. Energistyrelsen, vil denne anden myndigheds afgørelser tilsvarende ikke kunne påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed.

Afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, eller af en myndighed til hvilken ministeren har delegeret en beføjelse, vil fortsat kunne indbringes for domstolene efter de almindelige regler herom, dog inden for seks måneder, jf. den foreslåede § 12. Forslaget ændrer heller ikke ved den almindelige adgang til at klage til Folketingets Ombudsmand.

De foreslåede bestemmelser angår alene afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren og myndigheder, til hvilke ministeren har delegeret en beføjelse. Klageadgangen for afgørelser truffet af Energinet, f.eks. vedr. byggelinjepålæg og overtagelse af ejendom, er reguleret i de enkelte foreslåede bestemmelser desangående. Klageadgangen for afgørelser truffet af andre myndigheder efter naturbeskyttelsesloven, skovloven eller museumsloven er reguleret i den foreslåede § 7.

De foreslåede bestemmelser omfatter også klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser nævnt i lovens § 7, dvs. afgørelser vedrørende projektet, som træffes efter naturbeskyttelsesloven, skovloven eller museumsloven. Klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser i klagesager efter det foreslåede § 7, stk. 2, og i sager, hvor ministeren har overtaget beføjelser efter det foreslåede § 7, stk. 4, vil således ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed. Hvis ministeren delegerer beføjelsen til at træffe afgørelse i disse klagesager og call-in sager til en anden myndighed, f.eks. Energistyrelsen, vil denne anden myndigheds afgørelser ikke kunne påklages til ministeren.

Til § 12

Der gælder ingen almindelig frist for indbringelse af forvaltningsakter for domstolene. Søgsmålsfrister er dog i betydeligt omfang foreskrevet i særlovsbestemmelser. Søgsmålsfrister ses bl.a. i en række anlægslove samt i naturbeskyttelseslovens § 88, skovlovens § 64 og museumslovens § 29 x.

Århus-konventionen indeholder krav om adgang til klage og/eller domstolsprøvelse, herunder om, at de tilgængelige retsmidler ikke må være uoverkommeligt dyre. For en nærmere beskrivelse heraf henvises til pkt. 9.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

UDKAST

Retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1160 af 5. november 2024 med senere ændringer, indeholder regler for prøvelse af sager ved domstolene. Af lovens kapitel 30 vedr. sagsomkostninger følger bl.a., at den tabende part som udgangspunkt erstatter de udgifter, som den vindende part har afholdt. Retten kan dog af egen drift bestemme, at den tabende part ikke eller kun delvist skal erstatte modparten de påførte udgifter, hvis særlige grunde taler for det. Sådanne grunde vil kunne foreligge, hvis omkostningerne i modsat fald vurderes at ville være uoverkommeligt høje for den pågældende, hvor der i henhold til lovgivningen eller internationale forpligtelser m.v., er et krav om, at de tilgængelige retsmidler ikke må være uoverkommeligt dyre.

Efter retsplejelovens kapitel 31 kan der under visse betingelser bevilliges fri proces, herunder til personer, der opfylder en række økonomiske betingelser, og som skønnes at have rimelig grund til at føre proces, eller hvor særlige grunde taler for det, hvilket bl.a. gælder i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse.

Det foreslås i § 12, stk. 1, at søgsmål til prøvelse af afgørelser efter denne lov samt afgørelser nævnt i lovens § 7 skal være anlagt inden seks måneder efter, at afgørelsen er meddelt adressaten eller offentliggjort.

Den foreslåede søgsmålsfrist skal sikre, at der efter en vis periode ikke kan rejses tvivl ved domstolene om rigtigheden af en afgørelse efter loven. Fristen gælder ethvert søgsmål mod myndighederne, der forudsætter en prøvelse af den pågældende afgørelse. Søgsmålsfristen kan ikke fraviges af den myndighed, der har truffet den pågældende afgørelse.

Den foreslåede bestemmelse omfatter også afgørelser nævnt i lovens § 7, dvs. afgørelser vedrørende projektet, som træffes efter naturbeskyttelsesloven, skovloven eller museumsloven, jf. § 7, stk. 1, afgørelser i klagesager herom, jf. § 7, stk. 2 og 3, og afgørelser hvor klima-, energi- og forsyningsministeren har overtaget en anden myndigheds beføjelser efter de nævnte love og regler, jf. § 7, stk. 4.

Søgsmålsfristen regnes fra dagen, hvor afgørelsen er meddelt adressaten, dvs. er kommet frem til denne, eller offentliggjort afhængig af, hvilket tidspunkt der ligger sidst.

Forslaget skal ses i sammenhæng med det foreslåede § 3, stk. 1, og § 4, stk. 4, som fastsætter, at henholdsvis pålæg af byggelinjer og forbud skal

UDKAST

offentliggøres. Tilsvarende skal bl.a. visse dispensationer fra naturbeskyttelseslovens forbud mod tilstandsændringer eller bebyggelse inden for forskellige bygge- og beskyttelseslinjer offentliggøres i henhold til bekendtgørelse nr. 1066 af 21. august 2018 om bygge- og beskyttelseslinjer.

Det foreslås i § 12, *stk. 2*, at ved søgsmål om miljøforhold, der er omfattet af denne lov, skal retten påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre overholdelse af kravet i Århus-konventionen om, at de tilgængelige retsmidler ikke må være uoverkommeligt dyre. Bestemmelsen skal derfor forstås i overensstemmelse med konventionen og VVM-direktivet samt EU-Domstolens praksis, der knytter sig hertil, jf. herved bl.a. EU-Domstolens domme af henholdsvis 11. april 2013 i sag C-260/11, Edwards og Pallikaropoulos, og 13. februar 2014 i sag C-530/11, Kommissionen mod Storbritannien.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med reglerne i retsplejelovens kapitel 30 om den tabende parts erstatning af udgifter, som den vidende part har afholdt, samt med reglerne i retsplejelovens kapitel 31 om bl.a. retshjælp og fri proces.

Forpligtelsen vil påhvile samtlige retsinstanser.

Den foreslåede bestemmelse vil angå alle søgsmål om miljøforhold, der er omfattet af denne lov, herunder både søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven og afgørelser nævnt i lovens § 7.

Til § 13

Energinet har efter ekspropriationsproceslovens § 3, jf. gasforsyningslovens § 55, mulighed for at foretage nødvendige forberedende opmålinger, nivellementer og andre tekniske forarbejder og undersøgelser. Den, der forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages i forbindelse med forarbejderne, straffes efter ekspropriationsproceslovens § 3, stk. 6, med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter straffeloven. For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.2.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås i § 13, at den, der forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som er foretaget i forbindelse med forundersøgelser

UDKAST

og arkæologiske forundersøgelser efter § 8, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Den foreslåede bestemmelse svarer i det væsentlige til bestemmelsen om straf i ekspropriationsproceslovens § 3, stk. 6.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, samt bemærkningerne til § 8.

Til § 14

Det foreslås i § 14, at loven træder i kraft den 1. januar 2026.